

رەنگفەدانا بونیاتی میلۆدرامای د تیکستی شانویدا، شانۆگەریا (هەفرکی) وەك نمونە

ارام یوسف ابراهیم و بەنگین ابراهیم ھمی

پشکا زمانی کوردی، کۆلیژا پەروردا بنیات، زانکویا دەوك، ھەریما کوردستانی-عێراق

(مێژوویا وەرگرتنا فەكۆلیسی: 10 تیرمە، 2019، مێژوویا رەزامەندی بەلافکرئی: 22 ایلولی، 2019)

پوختە

سەرھلدا نا میلۆدرامای د وەلاتین رۆژناییدا وەك پیدفایتە کا جفاکی و پرکنا بوشایا ھونەری و ئەدەبی بوو، ئارمانجا سەرەکی ژێ ب رەوشتکرنا جفاکی بوو. بەلێ د جفاکی کوردیدا شانۆگەریین سەر ب فی جۆریقە وەکو پیدفی بەرچاؤ ناکەفن، لەورا مە ھەولداپە نێزیکترین تیکستی شانوئی بو فی مەرەمی ھەلبژیرن و ل گەل بنەمایین میلۆدرامای ھەمبەربەگەین، مەرەم ژ فی چەندی ئەو بنەمایین میلۆدرامای (وەکو د شانۆگەریین رۆژناییدا ھەین) د ناؤ تیکستی شانوئا کوردیدا دیاربەگەین. بەلێ ل فیری ھندەك پرسیار پەیدا دەن، ژ وانا: ئەگەرین کیم بکارھینانا فی جۆری د شانۆیا کوردیدا چنە؟ ھەلبەت ئەو چەندە فەدگەریت بو نە ئاشنا بوونا شانۆفانین کورد بو فی جۆری و ھەردیسان نەبوونا ھولین تاییەت و ئالافین شانوئی یین پیدفی. پرسیارا دیتر ئەو، ئەری جفاکی کوردی پیدفی ب فی جۆری ھەپە، یان نە؟ بیگومان ھەبوونا ھەر جۆرەکی شانۆگەریان رۆلەکی گرنگ د ھوشیارکرن و رەوشتەنیرکنا جفاکاندا دگێریت. لەورا ھەبوونا فی جۆری ب پیدفی دزانین و ب تاییەت رەگەزین وەك موزیک و سترانگۆتن تیدا یا زالە کو د ناؤ جفاکی مەدا ئەو رەگەزە د ناؤ تەخا زارفە کەراندایا بەرەلەفە ب تئی پیدفی ب پەرورەدە کرن و فیرکرنینە. فە کۆلینا مە ل ژیر ناؤنیشانی (رەنگفەدانا بونیاتی میلۆدرامای د تیکستی شانویدا، شانۆگەریا (ھەفرکی) وەك نمونە)، د فی فە کۆلینیدا مە ھەولداپە ل سەر گریمانەپەکی کاربەگەین کو تیکستی شانوئی یی کوردی شیاپە ھەتا چ رادە بنەمایین میلۆدرامای بخۆفەبگرت؟ ھەرورە کو ئەو فە کۆلینە دی دیارکەت و ھندەك بنەما ب ئاشکەرابی دیاردن و ھندە کین دیتر ب کارنەھاتینە.

پەیفین کلین: میلۆدراما، گری، کەسایەتی، رویدان، ھەفرکی و ژارۆ دەوکی.

پیشەکی

فەدگەریت، ب تاییەتی پستی رەخنەگر و تەماشەفان ھەست ب بوونا جۆرەکی نوی یی درامای کری کو یی تیکەل ژ سترانگۆتن و موزیکا ئورکیسترای بوو، ب فی چەندی ناسنافی دراما موزیککی ل سەر فی جۆری ھاتیە دانان، بو

میلۆدراما جۆرەکی درامای یی نوی، مێژوویا سەرھلدا نا وی بو سەدی ھەژدی دزفیریت، بەلێ پیشفەچوونا فی جۆری درامای بو سەدی نوزدی

هندهك بنهما ب ئاشكهرایي دياردين و هندهكین دیتر بکارنه‌هاتینه.

ئه‌گهرین ههلبژارتنی:

ئه‌گهرین ههلبژارتنا فیّ فه‌کۆلینیّ ئەو بوویه کو بهری نوکه هیچ فه‌کۆلینهك د گوفارین ئەکادیمییدا ل پیش چاؤ نه‌که‌تیه و ده‌باره‌ی فیّ بابه‌تی ژلایه‌کیّ دویفه هه‌وله‌که بو پیشاندان و دانانیاسینا فیّ جوړیّ شانۆیی بو خوینەر و شروڤه‌کرنا وی د تیکسته‌کیّ شانۆیی یی کوردیدا.

سنۆریّ فه‌کۆلینیّ:

ژلایّ تیوریفه ب تنیّ به‌حسیّ ل جوړه‌کیّ شانۆییّ کو ئەوژی میلۆدرامایه ب تیگه‌ه و پیناسه و بونیاتیّ خوڤه‌هاتیه‌کرنا، ژلایّ پراکتیکی مه ب تنیّ ئیک تیکستیّ شانۆگه‌ری کو ئەوژی شانۆگه‌ریا (هه‌فرکی)یه وەرگرتیه.

ئارمانجا فه‌کۆلینیّ:

ئارمانجا فیّ فه‌کۆلینیّ ئەوه دا ئەم بزاین رادی ره‌نگه‌دانا بونیاتیّ میلۆدرامایّ د تیکستیّ شانۆگه‌ریا (هه‌فرکی)دا و پشتبه‌ستنا نفیسه‌ری ل سه‌ر فیّ جوړیّ شانۆیی.

ئاریشه و پرسا فه‌کۆلینیّ:

ئەری هه‌تا چ راده بونیات و ره‌گه‌زین میلۆدرامایّ د شانۆگه‌ریا (هه‌فرکی)دا رۆل دیتیه؟ هه‌ردیسان چاوا نفیسه‌ر شیايه فیّ جوړی د شانۆگه‌ریا خوڤا بکاربینیت.

رپازا فه‌کۆلینیّ:

زیده‌تر ئازراندنا هه‌ست و سۆزان ل ده‌ؤ بینه‌ری، ئارمانج ژیّ ئەو بوویه چیژبه‌خشی کارتیکرن ل سه‌ر هه‌ستین بینه‌ری ب ریکا وان نمایشکرین ل دۆر ژيانا رۆژانه و جفاکی ده‌ینه ئەنجامدان.

د شانۆیا کوردیدا ئەؤ جوړیّ شانۆییّ کیم په‌نا ییّ بریه کو ب شیوه‌کیّ گشتی گه‌له‌ك جارن تیکه‌لیژی د نایه‌را هه‌می جوړاندا کریه، ره‌نگه ئەؤ چه‌نده ژی بزفریته فه بو سروشتیّ شانۆیا سه‌رده‌مانه کو تیکلییّ د ناؤ هه‌می جوړاندا ده‌ینه کړن. هه‌ردیسان ئیک ژ خالین پیندفی روهنکرنیّ ئەوه کو بنه‌مایین هه‌می جوړین درامایّ ئیکن، ب تنیّ د هندهك خالین بچیکدا جیاوازی تیدا هه‌یه، بو نمونه د ناؤ میلۆدراماییدا موزیک یا زاله، یانژی گریّ هندهك ته‌وه‌رین جوړاوجوړ بخوڤه‌دگریت، یانژی که‌سایه‌تی زیده‌تر پشتبه‌ستنیّ ب هندهك جوړان دکه‌ت یین کو د جوړین دیتر یین شانۆیدا پشتبه‌ستن ل سه‌ر نه‌هیته‌کرنا، یان ب کیمی ئامازه پیّ به‌هیته‌دان.

ئاڤونیشانیّ فه‌کۆلینیّ:

ره‌نگه‌دانا بونیاتیّ میلۆدرامایّ د تیکستیّ شانۆیدا، شانۆگه‌ریا (هه‌فرکی) وهك نمونه

گریماننا فه‌کۆلینیّ:

د فیّ فه‌کۆلینیدا مه هه‌ولدايه ل سه‌ر گریمانیه‌کیّ کاربکه‌ین کو تیکستیّ شانۆیی ییّ کوردی شیايه هه‌تا چ راده بنه‌مایین میلۆدرامایّ بخوڤه‌بگریت؟ هه‌روه‌کو د شانۆگه‌ریا (ژارۆ ده‌وکی)دا ئەوا ل ژیر ئاڤونیشانیّ (هه‌فرکی) کو

میلۆدراما، چەمک و پیناسین میلۆدرامای، سەرهلدان و وەرارکنا میلۆدرامای، بونیاتی میلۆدرامای، جوړین میلۆدرامای، تەکنیکا میلۆدرامای و ئەرکی میلۆدرامای. باسی دووی ژ رەنگفەدانا بونیاتی میلۆدرامای د شانۆگەریا (هەفرکی) دا، بونیاتی میلۆدرامای د شانۆگەریا هەفرکیدا، بابەت، کەسایەتی، رویدان، گری و سزادان و ئەرکی میلۆدرامای پیکدەین.

1-1- زارافی میلۆدراما:

زمانی ئیتالیدا بیژنە ئوپیرایا رژد، د زمانی ئینگلیزیدا یا تایبەتە ب شانۆیقه⁽³⁾. ئانکو فی جوړی زیدەتر جەیی خۆ د ناؤ خەلکی ئنگلیزیدا کریه و ب تایبەتی ل سەر دەمی فکتوریان، ژلایەکی دویقە و د ناؤ شانۆ و رەخنا عەرەبیژیدا بو پەیفای میلۆدراما پەیفای المشجاه⁽⁴⁾ بکارهاتیه. لی د رەخنا کوردیدا هیچ پەیف نەهاتینە دانان کو بشیت جەیی فی پەیفی بگریت، لەورا ب تنی هەر پەیفای (میلۆدراما) دەیتە بکارهینان.

1-2- چەمک و پیناسین میلۆدرامای:

ئەو جوړی نوی یی درامای، چاقەرپی سەرکەفتنە کا بەرچاقبوویە د سەردەمی ریازا رۆمانسیزمیدا، نەخاسە تەماشەفانی شانۆیی پیدفی ب جوړەکی نوی یی شانۆگەریان بوویە، دا زیدەتر نزیکی حەز و فیانین وی بیت. میلۆدراما ئەو جوړە هۆنەرە کو د بنەرەتدا ((ژ

ریازەکا وەسفی - شرۆفەکاریه، دەستپیککی ب تیگهه و بونیات و تەکنیکین سەرەکی یین میلۆدرامای هاتینە ئاشکراکرن و پاشی بونیاتی وی د تیکستی (هەفرکی) دا هاتیه دەستنیشانکرن و شرۆفەکرن.

پەیکەری فە کۆلینی:

ئەو فە کۆلینە ژ دوو باسان پیکهاتیه، (باسی ئیکی ژ میلۆدراما، تیگەهی میلۆدرامای، زارافی

باسی ئیکی: میلۆدراما

1- تیگەهی میلۆدرامای

میلۆدراما ئیک ژ جوړین شانۆیی یین ناقدارن د سەردەمی نویدا. میلۆدراما د بنەرەتدا پەیفەکا گریکی لیکدایه و ژ دوو پەیفای پیکهاتیه، (Melos) ب واتا (سزان) و (Drama) ب و انا (کاری شانۆیی)⁽¹⁾ دەیت. ئەو جوړە ژ ((تیکهەلبوونا هۆنەری نامازەیی و ئوپەریتا لیریکی پەیدا بوویه))⁽²⁾. پەیفای میلۆدراما (ب واتا (درامایا ب موزیک) دەت، ئەفی زارافی د زمانین ئەوروپیاندا چەندین واتا بخۆفەگرتینە بو نمونە: د زمانی ئەلمانیدا ب ئوپیرایقه دەیتە گریدان، واته نامازی ب وان برگین ل گەل ئورکیسترای دەینە گۆتن دکەت، د زمانی فەرەنسیدا بو وان برگین ئەکتەر ب بی دەنگی نمایشدەکن دەتە بکارهینان و د هەمان دەمدا موزیک دەربرینی ژ سۆز و هەلچووین وی دکەت، ب بزاقین بی دەنگ دچەسپینیت، د

تی‌که‌له‌بوونه‌کا سه‌یرا هۆنه‌ری ئاما‌ه‌ژی، ئوپه‌ریتا سترانگۆتی دروستبوویه))^(۵).

(شارل نودی) د پیناسه‌کرنا میلۆدرامای دبیژیت: ((تراژیدیا و قوتابخانا دراما تازه بووینه میلۆدراما و خو ژ سۆزا مه‌زنا ده‌ستکرد رزگار کره))^(۶)، واته زیده‌تر میلۆدرامایه هه‌ولدايه ل جهی تراژیدیای بهیت و جهی خو بکه‌ت، مینا جوړه شانۆگه‌ریین فارس (Farce)^(۷) د وی سه‌رده‌میدا هه‌ولداي کول جهی کومیدیای بهیت. هه‌روه‌سا هنده‌ک پیناسه جه‌ختی ل سه‌ر ئه‌رکی دکه‌ن و دبین کو میلۆدراما (ئه‌و جوړی درامایه‌ کو نقیسه‌ری وی پشته‌بسته‌ستی ب که‌رسته‌ین ته‌کتیف دکه‌ت ژ بو نازراندنا ئیش و ترسی د ناخی نقیسه‌ر و بینه‌ری خودا)^(۸). واته نقیسه‌ر په‌نای دبه‌ت به‌ر بکاره‌ینان بو نمونه ئالاڤ و ئامیرین ده‌نگی، یان کارتیکرین ده‌نگی ل سه‌ر ده‌پی شانۆیی بو زیده‌کرنا رادی هه‌لچوون و بلندکرنا هه‌ستان کو شوینا رۆندکان ببارینیت، ب ده‌نگه‌کی بلند دکه‌ته‌که‌نی، ب فی چه‌ندی وه‌ک ئه‌رستوی د پیناسه‌کرنا تراژیدیای ئاما‌ه‌پیکری کو ده‌روونی مروقی ده‌پته‌تافیلکرن ده‌می ترس و هه‌ستین ئالوز دکه‌فنه د ناخی مروقیدا. ژلایه‌کی دیفه (حه‌مه‌د عه‌بدله‌ادی) ل دۆر ئاراستا پیشقه‌چوونا ویستگه‌هین میلۆدرامای د سه‌رده‌مین که‌فندا هوسا دیاردکه‌ت کو (ئه‌و جوړی شانۆگه‌ریا د سه‌رده‌مین که‌فندا گوهورینین ده‌می بخۆفه‌دگرتن،

ده‌می که‌سانین باش ل سه‌ر ده‌ستین که‌سانین خراب نه‌خوشی ددیتن، ژ ئه‌گه‌ری سه‌رکه‌فتنا باشی ب که‌یفخوشی ب دویمه‌یک ده‌ات)^(۹).

د پیناسه‌کا دیدا ده‌پته ئاما‌ه‌پیکرن کو میلۆدراما ژ رویدانین سه‌ره‌نجراکیش پیکده‌یت و زیده‌رویی د هه‌می تشتاندا دکه‌ت کو ئه‌که‌نه زیده‌رویی د سۆز و هه‌لچوون و بزافین نمایشکرنی دکه‌ن، بو کارتیکرنی پتر ل سه‌ر بینه‌ری بکه‌ن، ژ لایه‌کی دیفه مۆزیکي د دیمه‌نین شانۆیدا بکارده‌ینن، بو کاره‌گه‌ریا پتر ل سه‌ر بینه‌ری بکه‌ن^(۱۰). میلۆدراما (جوړه‌کی درامایه‌ و یی ب تراژیدیایه‌ گه‌ریدايه، به‌لی خودان بوویه‌رین سه‌ره‌نجراکیشه، ب که‌یفخوشی ب دویمه‌یک ده‌یت)^(۱۱). واته جیاوازی فی جوړی ل گه‌ل تراژیدیایه‌ ئه‌و بوویه کو پرانیا جاران میلۆدراما ب دلخوشی ب دویمه‌یک ده‌ات.

دیسان د (فه‌ره‌ه‌نگا تیرمین ویزه‌یی) دا ده‌پته گۆتن کو میلۆدراما ((به‌ره‌مه‌کی موزیک – شانۆیی یه کو ئاخفتنا پرسونان (قه‌ره‌مانان) ل گه‌ل موزیکایه‌ چی دیت))^(۱۲)، واته مۆزیک ئیک ژ ره‌گه‌زین سه‌ره‌کینه د پروسه‌یا نمایشکرنا فی جوړیدا، ئانکو شیوازی فی جوړی تایه‌ت دکه‌ت ژ جوړین دیت مۆزیکه، لی مۆزیک وه‌ک ناقه‌ر ناهیته بکاره‌ینان، مینا د ئوپیراییدا ده‌پته بکاره‌ینان.

ل گۆر پیناسین نوی ده‌پته گۆتن کو میلۆدراما (جوړه‌کی درامایه‌ کو نیزیکی دل و گوھی

نۆیدا چاقترسیایی و دوودل بوون بۆ هەر گۆهورپنەکی د بابەتین خودا ئەنجامبەن، واتە ئەگەر ئەم تەماشەیی وان جوړین درامایی کو د وی سەردەمیدا سەرهلداين بکەين، جوړه پابەندیەك ب یاساین کلاسیکی، ئانکو ب ئیکەتیا سیپانە یا ئەرستوی هەبوویه. هەر چەندە شانۆنقیسین مینا (شکسپیر)ی هەولداپە خو ژ فان یاسایان دوژ بکەت، بەلێ پشتی سەرهلدا نا ریازا رۆمانسیمی دراما (وەك دیاردەکا هزری شیاپە دەرگەهەکی دی ب خو فەكەت و هەندەك گۆرانکاری بخۆفە دیتنیە)^(۱۴)، ب فێ چەندی بینەر پندقی ب جوړهکی نۆی یی درامایی بوویه کو بشیت زیدەتر بچیتە د نا فەجەرگی واندا و کاریگەر یی ل هەست و سۆزین وان بکەت.

سەرهلدا نا فێ جوړی ژ ئەنجامی کاردانەفەیا شانۆیا سەردەمی لیقەگەراندنی ل دویمایا سالیان (۱۶۰۰)یدا بوویه^(۱۵) کو مۆزیک ل گەل دیالوگی تیکەلی ئیکرینە و ب فێ چەندی میلۆدراما بوویه دراما سەردەمانە^(۱۶). ب فێ چەندی تیرۆژکی سەرەتایی یین میلۆدرامایی بۆ ((سالاً ۱۷۸۰ ل فەرەنسا دزفريت، ئانکو ب کارهینانا مۆزیک و رووناھی و ئالاقین شانۆیی بۆ زیدەتر نیشاندا نا هەست و سۆزین چیکری ل سەر دەپی شانۆیی))^(۱۷). بۆ جارا ئیککی (جین جاکۆس رۆزیو)ی ژبو سالدو خدانا شانۆگەریا خو (بیجاملون) ل سالاً (۱۷۶۶) زاراقی میلۆدراما بکارهیناپە^(۱۸). بەلێ میلۆدرامایی فورمی شانۆیی

مروّقیه، جەختی ل سەر هەژاندنا هەلچوون و هەست و سۆزان دکەت)^(۱۲)، مەبەست ژ نیتزیکبوونا دل و گوھین مروّقی ئەووە کو مۆزیک د فیرەدا رۆلەکی باش دینیت و دبیتە هاریکارەك بۆ زیدەتر دیالوگ ل گەل موزیکی نیتزیکی مروّقی بیت و کارتیکرنی ل مروّقی بکەت، بەلێ د ژیدەرەکی دیدا جیاوازی ئیخستیه د نا فەرا میلۆدراماین کەفن و نویدا دەیتە دیارکون کو (بەرەمی میلۆدرامای دبیت هەر موزیک تیدا نەهیتە بکارهینان، بەلکی زیدەتر تەکەزی ل سەر ویتەگر و دروستکرنا کەسایەتین شانۆگەریی ب شیوہکی سادە بکەت)^(۱۳).

ل دویمایەیی دشین بیژین کو میلۆدراما، ئەو جوړی درامایییە کو تەکەزی ل سەر هەست و سۆزان زیدەتر ژ کویراتی و هویربینین دەروونی دکەت، ئەف شانۆگەریە دبیت یا موزیکدار بیت یان بی موزیک هەتاکو هەستان ل دەف بینەری بەهژنیت. واتە شیوازی دیالوگا میلۆدرامایی یی پەخشانکیە نەك وەکو ئوپیرایی یە و ب سترانی دیالوگ دەیتە گۆتن. دیسان د میلۆدراماییدا باراپز هەفکری د نا فەرا باشی و خرابیداپە، یانزی دبیت ل سەر کیشەیین بنەمالی، یان جفاکی بن. شانۆگەری پرانیا جاران ب دلخوشی ب دویمایەك دەیت.

۲- سەرهلدان و وەرار کرنا میلۆدرامایی:

رووشەنیر و نقیسەر و درامانقیس د سەدی هەژدیدا، ئانکو د سەردەمی ریازا کلاسیزما

تینگەهشتنا ئەدەبی فکتوریا))^(۲۲). دیسان رۆل و گرنگیا فی جۆری ل سەردەمی (فکتوریا) ل ئنگلستانى دوو خالیڭ گرنگ لبرچاڤاڤکریڤه:

۱. دلخوشکرنا خەلکی و دیسان پيشاندانا گرنگیا جفاکی بۆ چینیڭ ناڤه راست.

۲. دیسان د چەرخى بیستیدا پیدایى بووبه میلۆدرامایى شیوازه کى نوى نیشاندەت، هەتاکو زیدەتر چیژ ژ هۆنەرى دراما بهیژ بهیڤه وەرگرتن. چونکو ل دویمایا چەرخى نوزدی فی جۆرى هۆنەرى نەڤیان بچۆڤه دیتیه^(۲۳).

بەلى سەرهلدانا میلۆدرامایى وەکو شیوه کى شانۆی و خودان تایبەتمەندی بۆ چەرخى نوزدی دزڤریت^(۲۴)، چونکو د وی سەردەمیدا دراما رومانسيزمی بەرهه لاوازبوونى دچوو، میلۆدراما بەرەلاڤتر لى هات و ژلايى خەلکيفه هاته پەسەندکرن. میلۆدراما هۆنەرە کى نيزیکى خەلکی بوو، چونکو (شانۆیه کا گەلیری بوو، ب تایبەتى ل گەل تەماشەڤانى کیم رهوشەنیری، هەستدار و خودان هەستین بهیژ دئاخڤیت، میلۆدرامایى هەست و سۆزین تەماشەڤانى دنازراندن، وەکو خەبات دژی ستهم و هەژاری و خیانه تى دکر^(۲۵)، نانکو میلۆدرامایى (ژ دراما بورژوازی پەیدا بووبه، کو هەلچوون و هەستین کویر ل دەڤه تەماشەڤانى دنازرنیت)^(۲۶).

۳- جۆرین میلۆدرامایى

ژلايه کى دويفه میلۆدرامایى چەندین جۆر هەنە، د میلۆدراما چەرخى نوزدیدا ب فی

بى تەمام ل ساللا (۱۸۰۰) بچۆڤه دیتیه، ئەڤ چەندەژى بۆ نڤیسەرى ڤەرەنسى (گیلبەر دوو پیکسریکۆر)^(*) دزڤریتەڤه، کو د بەرهەمی خودا ئاماژه پیدایه. دیسان شان ب شانى (پیکسریکۆرى) نڤیسەره کى دیزى ئاماژه ب میلۆدراما دایه، ئەوژى (کوفولی) یه کو وان پەيڤا (میلۆ - دراما) د بەرهەمین خودا ئەوین ب ناڤى (دراما پەخشانکی ب دیمەن نایاب)، یان (ئاماژه بین قارەمانى) ئاماژه پیکریه^(۱۹).

زاراڤى میلۆدراما ل سەردەمی ئیمبراتوریه تى ل پاریس پەیدا بووبه، بەلى ژبەرکو د سەرەتاییدا بینەرى ڤرەنسى هندەز ل سەر فی جۆرى شانۆی نەبوو، لى پشتى دەمە کى ئەڤ جۆره زیدەتر پيشڤه چوون و پینگەهشتى بچۆڤه دینیت، میلۆدرامایین (پیکسریکۆرى) ئەوا ب ناڤى (حیکایەتا ڤهشارتى) ل ئنگلستانى و ل سەر دەستى (تۆماس هولکروڤت) ل ساللا (۱۸۰۲) هاتیه ئامادە کړن و نڤایشکرن. ئەڤ جۆره هەتا ساللا (۱۹۰۰) جەهى خو د ناڤ هۆنەرى دراماییدا کریه^(۲۰). هەر ل سەر ڤى چەندى (روبیڤرت کورینگون) دبیژیت: (میلۆدراما نە ب تى شیوازه ک بەرەلاڤبووبه ژ بۆ چیژبەخشیى، بەلکو تاکه جۆرى دراما سەردەمانە بووبه کو کونترۆل سەر هەمی هزر و شیوازی ژيانا خەلکی بەریتانیا ب گشتى ل چەرخى نوزدى کرى)^(۲۱).

گرنگیدان و بەرەلاڤبوونا میلۆدرامایى ل گور دیتنا (کورینگون) ی دیتیه ((کللیک ژ بۆ

سەر چاڤیڕانەبوون و قەلسی و کەسانین شەرخوازە.

ب. ئازارا ژ نیشکافی: کول سەر ئازاربوون و نەخوشبوونا کەسانین باشە ل سەر دەستی کەسانین نەباش.

ج. سزادان: واتە کەسانین نە باش پلانین وان یین خراب دەینە بنبرکرن و دگەهنە سزایی خۆ^(۲۹).

۲. دیسان میلۆدراما ژ گیانی تراژیدیا راست و دروست دویردکەڤیت، هیچ گرنگیەکی نادەتە وینەکیشانا کەسایەتیان، ب تنی گرنگیی ب کاریگەریا هەست و سۆزین تەماشەڤانی دەت کو ئەکتەر ڤان کارتیکرن و نیشاندا نا هەستا دەردئێخن ل سەر کیستی کو ئەو ب خۆ د ناڤ وان هەستاندا بژین^(۳۰).

۳. د میلۆدراماییدا گەلەك جارن دلپێڤه مان د هەلوێستی قارەمانیدا بەرامبەر کەسانین زۆردار دیاردییت^(۳۱).

۴. ب ریکا پێشینیکرنا کەسایەتیان و دیتنا دەرفەت و بەختی رویدانین میلۆدرامایە دەینە چارەسەرکرن^(۳۲). واتە چارەسەرکرن گری یا میلۆدرامایا راستگۆ پیدڤی ب ئالوزی و مژداریی نینە.

۵. ئەرکی وی بلندکرنا تایبەتەندین سۆزی ل دەڤ وەرگری بوو. میلۆدراما هەتا رادەکی ژ بوهایی ئەدەبیی ڤالایە، ب ڤی چەندی

شیوہی جوړین درامایی ریزکرینه: ئانکول گۆر گرنگیا بابەتین وی چاخى ئەڤ جوړین ل خواری د بەربەلاڤبوون:

۱. بکارهینانا گیانەوهران، واتە ل گەل تیگەھی رومانسیزما سروشتی هاتینە بکارهینان.

۲. دراما سوارچاکی.

۳. دراما دەریایی.

۴. دراما کارەساتان^(۲۷).

۴- بونیاتی میلۆدرامای

میلۆدراما وەك هەر جوړەكی هونەری درامایی خودان بنیاتی خۆیی تایبەتە و چەندین تایبەتەندی تیدا هەنە، دشیاندا یە د چەند خالەکاندا دەستیشان بکەین:

۱. ب شیوہیەکی گشتی گری یا میلۆدرامای ل سەر رەوشتی بوو کو هەڤرکی د ناڤهرا باشی و نەباشییدا بوو، هەتا کو بشین شاشی و کیماسیین جفاکی راستکەنەڤه، بو نمونە د ناڤهرا یاسا و تولڤه کرنی و راستگویی و نە راستگویی و گەندەلی و نەگەندەلییدا بوون. هەردیسان نیشاندا نەخوشی و ئازارین کەسانین باش ل سەر دەستین کەسانین نە باش و زیانداربوون، بەلی پراینا جارن ب خوشی ب دیماهی دەت^(۲۸). ب شیوہکی گشتیی دشاندا یە ئامازە ب سی رەگەزین سەرەکی یین گرییا میلۆدرامای بدەین:

أ. دەمارگرتن (استفزاز): ئەڤ خالە دبیتە ئەگەری ئیکی بو دەستپیکرنا رویدانین شانۆگریی کول

- شانۆگەرپەن وى ناچنە د ناۋ ئەدەب و كەلتورى
شانۆپیدا^(۳۳).
۶. گەلەك گرنگى ب ھویرپەنپەن ئەكتەرى
نەھاتپە دان و ھژمارا ئەكتەرىن وى گەلەك
بوون، بو دیمەنپەن ب قەرەبالغ ب دەھان ئەكتەر
بكاردەھیان. دیسان د ڤى جۆریدا كەسایەتیا
لاوھكى پەیدا بوو، كەسایەتیا كە ب كەنى و
راستەوخۆ بوو، بەلى كەسایەتپەن ستوك –
سەرڤەپى – سادە (stock-companies) بو
میلۆدراپاى بووینە بنگەھ و ب تى ژ بو رۆلپەن
قارەمان، زیاغەند، ژن، یان زەلامپەن كۆمیدى و
ئافرەت، یان زەلام پەن پیر و باش دەھاتنە
ئامادە كر. كەسایەتپەن ستوك د شیانداپە ب
شپوھى بەپەنە پارڤە كر:
- أ. قارەمان: كەسایەتپە كە لاو و زیرەك و راستگو
و باوهرپەكرە.
- ب. قارەمانا ئافرەت: كەسایەتپە كە جوان و ب
ویرەك و پەنگونەھ و نازكە.
- ج. شەرخواز: كەسایەتپە كە كو فیلباز و بى
رەوشت و تۆند و نەباشە.
- د. ھەڤالى شەرخوازى: ئەڤ كەسایەتپە زیدەتر
سپماپەن پەكەنو كى پەقە دیارن.
- ه. خزمەتكارى وەفادار: ھەردیسان ئەڤ
كەسایەتپەژى ناڤرپەن پەكەنو ك بى رادبیت،
ھەردیسان ب كریارپەن نەباش ژى رادبیت، پراپا
جاران ئەو بەلگا ل سەر كەسایەتیا شەرخواز
ئاشكرادكەت.
۷. خزمەتكار: ئەڤ جۆرە كەسایەتیا ئافرەتە كو
كەسایەتپە كە زیندى و ئەڤیندارە ل گەل
خزمەتكارى وەفادار^(۳۴).
۸. رويدانا وى یا سادە و ئالوز نینە و ل دوپڤ
كریارپەن شەرخوازى پەشڤەدچیت، ھەردەم
چاڤەرپەن وەرار كرنا دوپماھپە كا ژ نیشكافى بووہ.
۹. بابەتپەن خو ژ مپژوو و رۆژنامە و چیرۆك و
رومانپەن ب ناڤودەنگ... ھتد وەرگرتپەن^(۳۵).
۱۰. دیسان ل د سەردەمى نوپۇدا ئاماژە ب بابەتپەن
رۆژانەژى دەت.
۱۱. بكارھینانا مۆزىكى بو بلندكرنا سۆزى ل دەڤ
بپنەران و زیدەتر گەھاندنا ھزرا نڤسەرى ب
رپكا ئاماژە و لڤینپەن ئەكتەران.
۱۲. دیسان ڤى جۆرى شانۆپى د نماپشكرپەن
خودا زیدەتر گرنگى ب بوپەران ددا زیدەتر ژ
كەسایەتپەن و شلوڤە كرنا رەڤتار و ھەلسۆكەوتپەن
كەسایەتپەن^(۳۶).
۱۳. شپوازى نماپشكرپەن د میلۆدراپا پەدا گرنگى
ب ڤان سى تەوارن ددا:
- أ. زیدەرووى: ئەڤى جۆرى شانۆپى پیدڤى ب
گەلەك دەربرپەن سەروچاڤ و دپم و لڤینپەن
لەشى و ئاماژا دكر.
- ب. كارلپەك بپنەرى: ئەكتەر بپنەرى ھاندەن ب
رپكا سەرپەپى (ارتجال) ب گوتنا بابەت و
پەكەنو كا كارلپەكى بكەن.
- ج. ئاخڤتن ژلاپە كپڤە: واتە ئەو دەمە كو
كەسایەتپە ب شپوھكى راستەوخۆ ل گەل بپنەرى

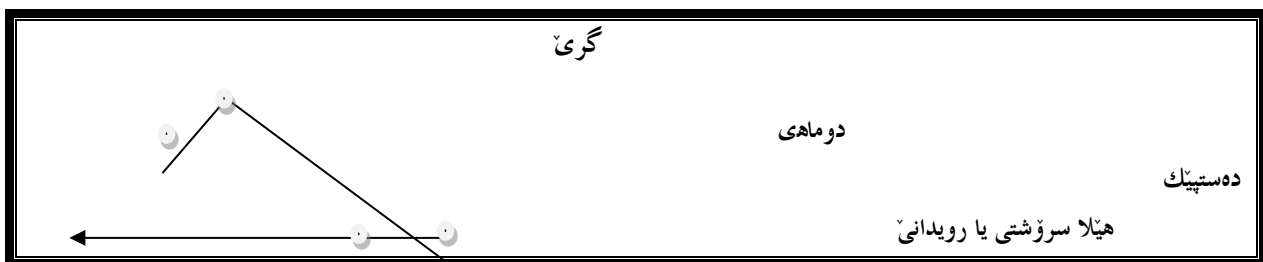
خراب دهات و ب كه يفخوشي مروځين باش چاره نفيسې وان دياربوو. نه د مروځي نه باش ل بن درين دادپه روه ریا خودایي دهاتنه شكاندن، هه تا وی راده ی (شارل نودی) ناماژه ب وی چه ندی ددهت كو به ره ه مین (پیکسیریکور) ی شیاينه گرتیخانا فالابكهت و کاریگه ری ل گشت خه لکی بكهت، هه روه کی (پیکسیریکور) زی دبیت: میلودراما دی هه ردهم ریكهك بیت ژبو فیرکونا خه لکی⁽³⁸⁾. دیسان د بنیاتی میلودرامایدا گه لهك جارن بابه تین وی ل سهر کیسه کا ره وشتی یا ساده ی⁽³⁹⁾، ب دیتنه کا نالوز ته ماشه ی تراژیدیایي ناکهت، واته رویدانین تراژیدیایي تیدا هند نالوزن و مژدارن نین.

هه څرکی د میلودرامایدا (ب شیوه کی هیدی هیدی به ره د لوټکی دچیت نه ئیکسه ر)⁽⁴⁰⁾. هه څرکی دبیت د ناقبه را مروځین باش و نه باشدایه، یان هزرپه رست و ناقلمه ندا بیت كو نه ټان كه سان په یوه ندی ب جفاکیفه هه نه. دیسان هم دشپن هیلکاریه کی ل سهر بنیاتی هونه ری یا گری، یان نمایشکرنین میلودرامایي ب گشتی دروستبکه ین، ب فی شیوی ل خواری:

دناخفیت، هه تاكو هزر و پلانا قه شارتی بین كه سایه تپین دپتر بو بینه ری دیاربكهت⁽³⁷⁾.

۵- ته کنیکا میلودرامایي

هونه ریوونا میلودرامایي د وی چه ندییه، كو هه ردهم هه ولدایه تشته کی ب مفا و ره وشتی بو خه لکه کی گشتی، نانکو چینا ساده و ساکار پیشکیشبكهت، دیسان د هه مان ده مدا هه ولدایه بو خو ریكه كا جودا دروستبكهت كو ژ جوړین دی بهیته جیاوازکون، نه گه ر ته ماشای ته کنیکا جهی یا میلودرامایي بکه ین، دی بینین به گراوندین مه زن ژ كه له ین مه زن ناماده کرینه و هه روه سا خانین خرابووی و دارستانین ره ش و تاری دروستکون، ژ بو زیده تر بشیت کاریگه ری ل سهر خو یه تیا ته ماشه ټانی بكهت، دیسان لفینین به رده وام و هه لچوونین زیده هاتینه نه نجامدان، دیسان سهر کیشی و نه فسانه ل سهر رویدانین وی هاتینه زیده کون، گه لهك ته کنیکین پیشکفه ټی هاتینه بکارهینان، هه تا وی راده یی شیايه جهی خو د سهرده می رومانیکیدا هه بیت كو كه نی و گری د ئیک نمایشدا دهاته كومفه دکون، دیسان دپماهییه کا دلته زین و نه خوش ب سهر مروځین

گریا میلودرامایي (۱-۱)

باسی دووی: ره‌نگه‌دانا بونیاتی

میلودرامایی د شانۆگه‌ریا (هه‌فرکی) دا

شانۆگه‌ریا هه‌فرکی یا نفیسهر (زارۆ دهوکی) یه کو به‌هراپه‌تره که سایه‌تیبین وی بین سهره‌کی هه‌می ژ ئیک خیزان، دکه‌نه د گه‌نگه‌شی و شه‌ره‌ده‌فیبدا ل سهر بابته‌تین جفاکی بین جودا به‌حسدکه‌ن. شانۆگه‌ری ب شیوه‌کی ره‌خنه‌یه و به‌حس ل هنده‌ک ئاریشین جفاکی و کیموکاسیین وی سهرده‌می ل سهر ده‌فی زارقه‌که‌ران دکه‌ت. د شیاندایه بونیاتی فی شانۆگه‌ریی و ب فی ره‌نگی ل خواری شروقه‌بکه‌ین:

۲- بونیاتی میلودرامایی د شانۆگه‌ریا هه‌فرکیدا:

۱-۲- بابته‌ت: نافونیشانی شانۆگه‌ریی (هه‌فرکی) یه، بابته‌تی فی هه‌فرکیی ل سهر چند پرسین جفاکی بین سهرده‌مانه و که‌فن، واته نفیسهری قیایه ب شیوه‌کی ره‌خنه‌ی ل سهر ده‌فی زارقه‌که‌ران به‌حسی وان ئاریشن پشتی سهرهلدانی بکه‌ت کو جفاک و که‌سانین تیگه‌هشتی و ره‌وشه‌نبر هه‌تا راده‌کی ژ فی یه‌کی دلته‌نگ و شه‌پزه‌بوون. بو نمونه:

((نه‌به‌ز: نوکه ئەزێ یی ژ ده‌ف پزیشکی ده‌یم، بخودی هه‌تا نوبه گه‌هشتیه من چافین من هاتنه

واته پرانیجا جاران گری یا فی جوړی درامایی ب فی شیوه‌یه، ئانکو دبیت ب خه‌مگینی و نه‌خوشی رویدان سهرهلده‌ن، یانژی رویدان ب شیوه‌کی سروشتی سهرهلده‌ن و به‌ره‌ف نه‌خوشیی دچن، هه‌تا کو دگه‌هسته خاله‌کی و ژ نیشکه‌کیفه گورانکاربه‌ک دکه‌فیته ریره‌وی رویدانین چیرۆکی، گری به‌ره‌ف خوشی و دیمایه‌کا دلخوش دچیت.

۶- ئه‌رکی میلودرامایی:

بابته‌تی سهره‌کی یی میلودرامایی هه‌روه‌کو نفیسهر (نورتروب فرایی) ئاماژه پیدکه‌ت، سهرکه‌فتنا بوهای ره‌وشتی ل سهر نه‌باشی، واته مملانی هه‌رده‌م د نافه‌را باشی و نه‌باشییدا د نافه‌را هه‌لوپستی توند ل گه‌ل هه‌لوپستی نه‌رمه د فی جوړی دراماییدا، هه‌رده‌م ب خوشی و ب سهرکه‌فتنا مروشین باش و ناقلمه‌ند ب دیمای دهات، پشتی کو زنجیره‌کا نه‌خوشی و هه‌فرکیا دکه‌فته د ریکا و اندا و دیسان د په‌رتووکا (دیتین میلودرامایی - Melodramatic Imagination) دا ده‌ینه گوتن کو کاری میلودرامایی هه‌رده‌م کاریگه‌ریه‌کا ئەکتیف ل سهر جفاکی دکه‌ت، واته ئەگه‌ر ب دروستی ب کاری خو رابیت، دی شیت کاریگه‌ریه‌کا مه‌زن ل سهر هه‌ر که‌سه‌کی د نا‌ف کومه‌لگه‌هیدا که‌ت. بابته‌تین خو ژ رویدانین جفاکی و روژانه گه‌له‌ک جاران وه‌ردگریته^(۴۱).

که‌سایه‌تی تیدا دیارنابن، به‌روفاژی فی چهن‌دییه، ههر‌دیسان که‌سایه‌تیین لاهه‌کیژی تیدا دیاردین، بو نمونه که‌سایه‌تیا (سوزان) ده‌می دیبژیت:

((مالا ته. بیهنا ته چهن‌دا ته‌نگه، نزام ته‌گه‌ر سوبه‌هی مه‌بوته ژنه‌ک ئینا دی بین فره‌ تر بی...؟ سه‌ربه‌ست: ((ئاؤ فه‌خار و په‌رداغ دافی و گوت)) ته‌زمانی ته‌گه‌له‌ک بی دریز بووی، ههما ته‌ز رابمه‌ فه، دی وی ته‌زمانی دریز برم سوزان: ته‌زا یاریا دکهم، توره‌ نه‌به))^(۴۳).

رۆلی که‌سایه‌تیا سوزانی د فی شانۆگه‌رییدا رۆله‌کی لاهه‌کیه، ههر‌دیسان که‌سایه‌تیا وی که‌سایه‌تیه‌کا دلخوشکهر و یاریکهره، چونکو د دیالوگا ویدا ته‌ده‌ چهن‌ده دیاردییت، ده‌می ل گه‌ل برایی خو دئاخقییت.

ژلایه‌کی دویفه تاییه‌مه‌ندیین که‌سایه‌تیا دلخوشکهر ههر‌دیسان ب که‌سایه‌تیا (ره‌فه‌ندی) فه دیاردییت، بو نمونه ده‌می ره‌فه‌ند ل گه‌ل نه‌به‌زی دئاخقییت:

((ره‌فه‌ند: کورو ته‌فه‌ چ یه نه‌به‌ز، ته‌و چ گولته‌یه، ته‌یی خو کریه‌ سینه‌ما خودی نه‌به‌ز: دی به‌سه‌ ته‌گه‌ر دی فی گولته‌ی لسه‌ری ته‌ده‌م حالی من به‌سی منه. بی من بی دایه‌ بن خو و ته‌گه‌ر گولته‌ نه‌بییت ته‌ز نه‌شیم بریقه‌ بچم ره‌فه‌ند: ((بترانه‌یی)) دگوتن ته‌فین سه‌رین وان د گریدای ههمی ته‌یی شکاندن، به‌س من باوهر نه‌دکر))^(۴۴).

ده‌ری، ما ته‌گه‌ر من شه‌نص هه‌با دا بوچی گوله رانی من سومیت

ره‌فه‌ند: ما من نه‌گوته‌ ته‌ باوهریا خو بقه‌چاخچی یا نه‌ئینه، لسه‌ر سنوری پارین ته‌ژی چون و گوله‌کا جه‌ندرماژی تو هنگافتی ((چو به‌ر نه‌ینکی)) سه‌ربه‌ست: ئی فیجا تو بوچی گیرو بوی نه‌به‌ز ؟...

نه‌به‌ز: ههر بیه‌نه‌کی دا ئیک هیت و ده‌بانجه‌کی یا به‌نه‌شتی فه و زیره‌فانه‌ک بی بدویف را و دا چیته ژور))^(۴۲).

ل دویف دیالوگا ناقبری، بابه‌ت ژلایه‌کیفه ل سه‌ر بارودوخی وی سه‌رده‌مییه کو ژ ته‌گه‌ری هه‌ژاری و ده‌رده‌سهری و بی کارییی گه‌له‌ک که‌سان ب ریکیین قه‌چاغ دچوون ده‌رفه‌ی وه‌لاتی و مال و سامانی خو ل پشتگوهر دکرن، ههر وه‌کو ژ نمونی ژی دیار (نه‌به‌زی هه‌ولدابوو ژ کوردستانی ب ریکا قه‌چاغی بچیته ده‌رفه‌ی وه‌لاتی، لی چوونا وی سه‌رنه‌گرتیوو و برینداربوو، ژ لایه‌کی دی بابه‌ت سه‌ر گهنده‌لیی بوو، کا چاوا مروفین خودان پله و به‌رپرس پلیین خو بکاردهینن و ریژی ل که‌سی ناگرن و بی ل یاسایا دادن. ته‌فجا ته‌ده‌ چهن‌ده ل نه‌خوشخانی، یان ده‌زگه‌ه‌کی میری یان ههر جهه‌کی بیت.

۲-۲- که‌سایه‌تی: ب شیوه‌یه‌کی گشتی که‌سایه‌تی د شانۆگه‌ریا هه‌فرکیدا که‌سایه‌تیین ساده‌نه، ب وی تیگه‌هی کو هند هویریینی یین

سامانی کومدکەت، ژ لایەکی دیفەژی رەخنی ل
 کەسایەتیا محی و وان کەسانین ب ئاین و
 ئاینداریی خۆ دیاردکەن دگرت کو ئاینی بۆ
 مەرم و بەرژەوهندیین خۆ یین کەسوکێ و تایبەت
 بکاردهینن و فیل و فیلبازی ل خەلکەکی دکەن.
 هەردیسان هەلوپستین ئازا و راستگۆ یین
 کەسایەتیا کە دیزێ یا قارەمان دەینە دیارکرن،
 ئەوژی کەسایەتیا (ئازاد)یە: بۆ نمونە دەمی
 دیالۆگی ل گەل برایی خۆ یی مەزن سەرپەستی
 ئەنجامدەت:

((ئازاد: ئەها وەسا برا، ئەو قارەمانە شەهید بو،
 دقیت ئەم ریزی لخیزان و کەس و کارین وان
 بگرین. و ئەو ئازادی یا نەو ئەم تیدا، ئەنجامی
 قوربانی دانا وانە. لەورا برا تفیا ئەم جیاوازی
 دنایەرا بابی شۆرەشی و عەموی دا بکەین

سەرپەستی: عەمو کی یە

ئازاد: عەمو... عەمو

سەرپەستی: عەمەر ئاغا

ئازاد: نە... نە... عەمو

سەرپەستی: ئەری... عەمەر ئاغا

ئازاد: ئەوی تو دبیژی عەمەر ئاغا، هەتا بەری
 چەند سالا نان نەبو بخوت، و ئەو ئاغاتێ یا نوکە
 دکەت و ئەو مالی نەو مپهئاندارێ یا پی دکەت،
 هەمی یی بخوینا شەهیدا بدەست خوڤە ئینای، نەو
 ژ یی سەرپەستە و بازرگانەکی خودان نافە
 سەرپەستی: هزار بنافی وی، ئەفە نەیی ئیککی یە و
 نەیی دوماهیکی

هەروەکی ژ نمونیی یا دیار کەسایەتیا رەفەندی
 کەسایەتیا کە سادەیه و ترانەپیکەرە، هەردیسان
 هەولددەت نەبەزی ژبیرفەبەت، هەتاکو هەست
 ب کیماسیی ژ سەقەتیا خۆ نەکەت.

کەسایەتیا قارەمان د شانۆگەریا نافیریدا، بۆ
 نمونە کەسایەتیا (سەرپەستی)ی، کەسایەتیا کە
 راستگۆ و زبیرەکە، ئەو تایبەتمەندیە د گەلەگ
 دیالۆگین ویدا دیاردبیت، بۆ نمونە:

((سەرپەستی: ((کتیبا خو دانا بەرچاڤین خو))

محی: پسمام، تە پپووستی ب چ نینە، نەو شولی
 من گەلەکی باشە ((دەست هافیتە بەریکا خو))

سەرپەستی: نەکە ی ... ما ئەز وەلی هاتیمە
 هاریکاریەکی ژ فیلبازەک و بی وژدانەکی وەکی
 تە وەرگرم، تو چ هزر دکەکی، یا ژ تەفە ئەگەر تە
 نانەک خوار و پارەک د بەریکا تە داویت دی درەو
 و فەند و فیلین تە بەرزە بن ... ها ...

محی: من چ بی وژدانی و فیلبازی کرینە...!!

سەرپەستی: بەس خودی د زانیت هوین روژی
 چەند کولافا دکەنە سەری هەژار و بی دەست
 هەلاتا پاشی دی تزی یا هەلگری و زکری و
 نفیرا کە ی!!))^(٤٢).

د دیالۆگا نافیریدا ئازایەتی و راستگۆیدا
 کەسایەتیا سەرپەستی دیاردبیت، سەرەاری کو
 کەسایەتیا (محی) کو پسمامی و بیە، لی ئەو ژ
 رەخنا سەرپەستی یی بەهر نەبوویە، چونکو
 نافیری ژ دیالۆگا سەرپەستی دیاردبیت کو
 کەسایەتیا کە راست و دروستە نینە و ب فیلبازیا

نازاد: گه‌له‌کا خه‌له‌تی یین کرین به‌لی دبچویک بوون، به‌لی یا فی کری خو کچ و کورین وی زی بزنان گهرده‌نا وی نازا ناکهن))^(٤٦).

نازاد که‌سایه‌تیه‌کا راستگویی، د فی دیالوگیدا جی‌اوازی دیخته د ناهه‌را مروفین وه‌لاتپاریز و خایندا کو نازارین شه‌هیده‌کی و دلپاکی و نازایه‌تیا و خه‌مخوریا وی بو برای خو سه‌ره‌سته‌ی فه‌دگیریت، د هه‌مان ده‌مدرا ره‌خنی ل وان که‌سان دگریت، نه‌وین به‌ری سه‌ره‌لدانی و ل سه‌رده‌می رژیما به‌عس سیخوری و جاشاتی ذکر و کور و کچین کوردا دانه کوشتن ژ پیخه‌مدت په‌رژه‌وندین که‌سوکی! پشتی سه‌ره‌لدانی هنده‌ک ژ وان که‌سان روله‌کی مه‌زن د ناؤ جفاکیدا هه‌بوویه و بووینه خودان پله و پایه. خیرانین شه‌هیدان هاتینه پشتگوهرکن!!

ژ لایه‌کی دویقه، که‌سایه‌تیا شه‌رخواز د شانۆگه‌ریا نافریدا دهیته تیینیکرن، بو نمونه که‌سایه‌تیا (عومهری)، ده‌می مونۆلوگی ل گهل خو نه‌نجامدات و دیبژیت:

((عومهر: لیده‌عمو ((پاره‌کره‌د به‌ریکا خودا)) لیده‌عمو ... ته‌چ هه‌بو، نه‌فه‌نیقه‌ک ((ده‌ست هافیته‌شیتکا خو لسه‌ر شهل و شه‌پکا گریدا هیدی هیدی خه‌له‌ک دچیکرن و به‌را سوچه‌ت دکر سوچه‌ت و شیتک به‌ه‌فرا بدیماهیك دئین)) دئی کامیرا خو هه‌لگرم و چمه‌ده‌ف مه‌زنی، دئی بیژمی نه‌زبه‌نی، نه‌فه‌وینین وان هه‌ردوو به‌رانانه، نه‌فین ته‌گوتی بکوژن و سه‌رین وان بینن. دئی

بیژیته‌من ده‌ست خوش. نیچیرا ته‌پیروزیته، پاشی دئی ده‌ست هافیته‌خزینکا خو و نیقا پاری مای دئی ده‌ته‌من. باشه ... نه‌گه‌ر گوت ته‌نه‌ؤ کاری پیروز چه‌وا نه‌نجام دا ...؟ ها ... دئی بیژمی ...؟ ها ... دئی چ بیژمی عمو؟

((بکه‌نی فه)) دئی هه‌می پلانی بو دارپۆم، کا چه‌وا دناؤ جووکی و قه‌ره‌می را من خو فه‌نیساند. پاشی جهی خو خوشکر و ستیرکا خو له‌ردوکا گرت و ساجوره‌ک فالاکر سنگی وان. پاری دگه‌ری دا ما و چافین وان زل بوون.

((بژس بخو گوت)) باشه‌عمو ... نه‌گه‌ر گوت کا چه‌کی وان، دئی چ بیژمی ...؟ دئی بیژمی نه‌زبه‌نی نه‌ز نه‌گه‌هشتم بینم، ما دئی ژ کیفه‌زانن من یین فروتین، ها ... ها عمو ... نه‌کو بمن بجه‌سییت ... دئی مالا ته‌عمو بخو نه‌که‌خه‌م، ما دئی چ لمن که‌ن، گه‌له‌ک دئی کریاره‌کا دی ژ من خوازن، نه‌ز ژ یی ناماده‌مه‌بو فان ره‌نگه‌کریارا و بو من ژ ناؤ فه‌خارنی بساناهی ترن))^(٤٧).

ژ فی مونۆلوگی دیاردییت کو که‌سایه‌تیا (عومهری) که‌سایه‌تیه‌کا فیلباز و بی ره‌وشت و شه‌رخوازه‌کو ل ده‌ؤ وی پاره و سامان هه‌ر تشته‌که، یی ناماده‌یه‌بو هه‌ر لایه‌نه‌کی کاربکه‌ت خو نه‌گه‌ر نه‌و لایه‌نه‌نه‌ژ نه‌ته‌وا وی بیت و خو نه‌گه‌ر کوشتن و تالانکر و سیخوری بیت ژ پیخه‌مدت سامانی خو زیده‌که‌ت، چونکه‌د مونۆلوگا نافریدا عومهر ب غه‌در دوو گه‌نجین کورد کو ژ نه‌ته‌وه و باژیرکی وینه‌دکوژیت!!

سه‌ربه‌ست: مال خراب، مالا مه خراب بو
بسافاری فه
سوزان: فیجا ئەز چبکه‌م، ئەو یی هەمی، بینن دا
چی‌که‌م.

سوزان: ته چ شول نه‌ماينه بو ته بکه‌م ...؟
ره‌فهنده: نه نه ... ئو ... به‌لی به‌لی، گولافا من ته
دانايه کیری.

سوزان: یا د قومسوری دا، بو ته بینم ...^(٤٩).
سوزان راسته خویشکا سنیله‌یا یا بچویکا
مالیه د خیزانیدا هه‌روه‌کی د شانۆگه‌رییدا
ئامازه‌پیکری، به‌لی د نمونه‌یین مه ئامازه‌پیکریدا
ب روئی خزمه‌تکار رابووینه و د خیزانا خودا
مروقه‌کا دلغه‌که‌ر و زیندیووینه، هه‌ر ده‌مژی
هه‌ولدايه خزمه‌تکاره‌کا باش یا براین خو بیت،
سه‌ره‌رای د هنده‌ک هه‌لوستاندا براین وی د
گه‌لدا د توند بووینه کو ئەف توندبوونا د گه‌ل
نقشی میدایه، د که‌لتوری مروقی روژه‌ه‌لاتیدا یا
زاله ب بهانه‌یا نیشاندا زه‌لامینی و میرانی و
زالبوونا خو بو ره‌گه‌زی ئافره‌تی ژ بی خه‌مه‌ت
هزره‌ک بو بهینه‌کرن!

٢-٣- رویدان:

د شانۆگه‌ریا هه‌فرکیدا رویدان زیده د
ساده‌نه، ئالوزیین ده‌روونی و شروقه‌کرنین ب
وی ره‌نگی کویر د رویدانی و بویره‌یین واندا
ناهینه‌تییینیکرن. بو نمونه:

((ئازاد: چ هه‌یه، چ نینه

ژلایه‌کی دیتره‌که‌سایه‌تیا نافبری خو بو ئەو
لایه‌نی کاری بو دکه‌ت، فیلبازی لیدکه‌ت و یی
راستگو د گه‌لدا نینه، واته ب شیوه‌یه‌کی گشتی
نفیسه‌ری د فی مونولوگیدا که‌سایه‌تیا لاوازا
هنده‌ک مروقین کورد فیایه نیشانده‌ت کو ب
دریژیا میژووپی که‌سانین هوسا هه‌بووینه و د
گه‌له‌ک هه‌لوپست و بیره‌وه‌ریین گرنگدا فیلبازی
و خیانه‌تکرینه و بووینه ئەگه‌رین ژ نافرنا پلانی
نه‌ته‌وا خو. نوکه‌ژی جهی خو یی تاییه‌ت د ناؤ
جفاکیدا هه‌یه و ب سه‌یدا و ئاغا ... هتد دهینه
ناقلی‌کرن.

دوماهیک که‌سایه‌تیی، ئەوژی خزمه‌تکارا
ئافره‌ته، هه‌رچه‌نده د شانۆگه‌ریا نافریدا ب
خزمه‌تکار نه‌هاتیه نافکرن و ئەرکی وی
خزمه‌تکرن نه‌بووینه، وه‌کو خزمه‌تکاران، به‌لی
که‌سایه‌تیا (سوزان) چونکو خویشکا
ئیکانه‌بووینه د مالباتا خودا، خزمه‌تکارا مالا خو
بوو، له‌ورا دشیین هنده‌ک تاییه‌تمه‌ندیین
خزمه‌تکاری یی بده‌ین کو نافبری که‌سایه‌تیه‌کا
باش و ترانه‌که‌ر و خزمه‌تکارا مال و براین خو
بوو. بو نمونه:

((سه‌ربه‌ست: بو من هنده‌ک ئافی بینه.

سوزان: ((لپشت که‌والیسا)) ده‌ستین من د
پیسن، دی نوکه‌شوم و بو ته ئافی ئینم))^(٤٨).

((سه‌ربه‌ست: چ هه‌یه بو فرافینی ...؟

سوزان: ئافک و سافار

دگریت هه‌تا وی راده‌ی ب زندیق ناقدکته، ئەڤ
 چه‌نده بو ئازادی بته جهی سهرسورمانی و
 به‌سقا پسمامی خوده‌ت کو برای وی ره‌فهنده
 ئەو کسه کو ب وی ناسنافی ناقه‌کی، ئەفه‌ژی
 واتا وی چه‌ندی دگه‌هینیت کو ره‌خنی ل وان
 نه‌ریتین د ناڤ جفاکی مه‌دا دگریت، جفاک بیی
 زانینا دوخی به‌رامبه‌ر حوکمی ل سهر وی کسه‌ی
 دکته.

هه‌ردیسان ئیک ژ رویدانین دی بین فی
 شانۆگه‌ری، ژفانی (ره‌فهنده‌ی ل گه‌ل هه‌فالا وی
 نارین) ی بو:

((ئازاد: ها... شی‌ری یان روپی...؟))

ره‌فهنده: شی‌رم شی‌ر ((ده‌ستی خو ل‌سینگی خودا و
 گوت)) ئەز برای ته‌مه

ئازاد: به‌ریکا چه‌وانی یه...؟

ره‌فهنده: گه‌له‌کا باشه

ئازاد: ئی... تو هه‌تا کیفه‌ چوی...؟

ره‌فهنده: هه‌تا کولانین چه‌ما

ئازاد: چه‌ما...؟

ره‌فهنده: به‌لی

ئازاد: ما چ جهین دی نه‌بون...؟

ره‌فهنده: ویری ژ هه‌می جها خوشتره، ده‌حل و

پیش د مشه‌نه و کسه مروفی نابینیت و ئازادی یا

مروفی تیکناده‌ت

ئازاد: کورو به‌لایه‌کا د چافین ته‌دا...؟

ره‌فهنده: نه‌ برا نه، ئەز هندی خشی‌م نینم.

معی: ته‌ناهی یه و هه‌ر ئیکی نه‌ ده‌ه بازرگان و
 قه‌چاخچی هه‌فالی‌ن وی نه، گه‌له‌ک باشا ب ریقه
 دچیت، خودی بو مه‌ وه‌سا راگریت، کی‌م بکه
 گه‌له‌ک وه‌رگه‌

ره‌فهنده: ئی پسمام مال دباشن...؟

معی: ما ته‌ شوله‌ژی یه، کافرئ زندیق

ره‌فهنده: بوچی...!!

معی: ما بابی من نه‌ مامی ته‌یه و شینا بابی ته‌یه، تو
 بوچی پسپارا وی ناکه‌ی، ئەفه‌ چه‌ند روژ بو یی
 نه‌خوش

ره‌فهنده: باوه‌ربکه من نه‌زانی یه، ئەگه‌ر دا هه‌ر
 سه‌را وی ده‌م

معی: تو یی بی نان و خی ی

ئازاد: نه ... نه ... معی ره‌فهنده یی وه‌سا
 نینه))^(۵۰).

رویدانا ئیکی د شانۆگه‌رییدا کو د ناقه‌ه‌را دوو
 که‌سایه‌تیایه ده‌می نه‌به‌ز پرسپارا کارئ معی یی
 پسمامی خو دکته، کا چاوا ب ریقه‌ دچیت،
 به‌لی نقیسه‌ری فیایه د فی رویدانیدا ره‌خنی ل وان
 فه‌رمانبه‌را بگریت، بین کاری د گو‌مرکاندا
 دکهن، ب شیوی نه‌ یاسیای کار ل گه‌ل
 قه‌چاخچیا دکهن، ژیا نا خو ب شیوه‌کی باش
 بریقه‌دبن، هه‌ر وه‌کی ل سهر زاری که‌سایه‌تیا معی
 ئەڤ بویره فه‌گی‌رای. رویدانا دووی د فی
 شانۆگه‌رییدا ئەو بوویه ده‌می نه‌به‌ز پرسپارا حالی
 بابی معی دکته کو مامی ویه، ده‌رئه‌نجامدا معی
 ب توره‌ی به‌رسقا وی دده‌ت و ره‌خنی لی

خو پتر نه‌هافیه‌ه)) کو مهبه‌ستا وی ب فی گوتنا یا ئاشکرا بوو، زیده‌تر مهبه‌ست پی ب هوشکرن و هوشیار کرنا ره‌فندی بوو، هه‌تا کو ئاگه‌هی خو بیت و ل دویف شیانین خو و مالباتا خو پینگافان پافیه‌یت و ئاگه‌هداری ره‌وشا مالا خو یا ئابوری و جفاکی بیت، هه‌ردیسان نفیسه‌ری فیايه وی په‌یامی بگه‌هینیت کو نه‌ریتین جفاکی مه‌ئو ئازادیه نه‌دایه کچی ب فیان و حه‌زا خو ئو که‌سی دقیت بی هیچ مه‌رجه‌ک هه‌له‌بیریت! چونکو د جفاکی مه‌دا به‌هرا پتر ئو مه‌رجین قورس دادنان بی به‌رامبه‌ر هه‌که نه‌فیا با هه‌تا کو ئیدی نیریک وی بنه‌مالی نه‌بیت.

۲-۴-۴- گری:

د شانۆگه‌ریا هه‌فرکیدا، هنده‌ک گریین بچیک هاتینه بکاره‌ینان، به‌لی گرا سه‌ره‌کی یا شانۆگه‌ریی د نافه‌را (سه‌ربه‌ست و ئازاد) به‌کو سه‌ربه‌ست برای مه‌زنه و ئازاد برای بچویکه کو شانۆگه‌ریا نافه‌ری زیده‌تر گرییا وی ل سه‌ر گه‌نده‌لییه. نه‌گه‌ر ته‌ماشه‌ی شانۆگه‌ریا نافه‌ری بکه‌ین و گری بی ل دویف ره‌گه‌زین سه‌ره‌کی د میلو‌دراماییدا پارفه‌که‌ین. دی ب فی شیوی ل خواری بو مه‌ دیاریت:

۲-۴-۱- ئارانن (استفزاز): گرییا شانۆگه‌ریا ده‌ستپه‌دکه‌ت، ده‌می سه‌ربه‌ست ئازادی برای خو بی بچویکه‌تر ئازادی د ئارینیت:

((سه‌ربه‌ست: ما نه‌فرو نه‌ به‌ین فه‌دانه، تو لکیشه گپرو بووی ...؟

ئازاد: کورو (پین خو لدویف به‌رکا خو پتر نه هافی)) و مه‌ شه‌همزار نه‌که‌ی، پشتی هینگی ئه‌م لکیری و ئه‌و لکیری، دفنا وان گه‌له‌کا بلنده ره‌فند: ما ئه‌و چ ژ مه‌ چیتن، پشتی هنگی ئه‌و باوه‌ر ناکه‌ت ئه‌ز هه‌می بی ویمه، مادی کی بخو ژمن چیت بینیت

ئازاد: من به‌حسی هندی نینه ...؟

ره‌فند: ته‌ به‌حسی چ یه ...؟

ئازاد: ئه‌ز د ترسم بابی وی باری مه‌ گه‌له‌ک گران که‌ت، هه‌ر چه‌نده نارین کچکه‌کا گه‌له‌ک باشه‌ به‌لی بابی وی بی نه‌مه‌رده، پشتی هنگی ته‌ چ یه‌ تو هندی بله‌ز، مانی ئه‌م دوو بی لبه‌ریکا ته))^(۵۱)

د دیالوگا نافه‌ریدا فه‌گی‌رانا رویدانه‌کا ئاسایه کو ئه‌وژی وه‌ک مه‌ ئامازه‌پیکری ژفانی (ره‌فند) ل گه‌ل خوشتفیا وی (نارین) بوو کو ره‌فند چاوانیا دیتنا خوشتفیا خو بو برای خو (ئازاد)ی فه‌دگیریت، پشتی وی ده‌می برای وی ئازاد وی شیره‌تدکه‌ت کو ئاگه‌ل خو هه‌بیت و هه‌زا خو باش د وی کچی و بنه‌مالا ویدا بکه‌ت، ژبه‌ر هه‌لوپستی بابی وی د ئاینده‌یدا. ژلایه‌کی دویفه و ل دوماهیا دیالوگی بیره‌ینانا وی ده‌ینیت کو هیشته‌ زیه بو هه‌فرینیا وی، چونکو هیشته‌ دوو براین مه‌زنتز بین ل به‌ری وی هه‌ین، واته‌ هه‌د بوپه‌رین مه‌ ئامازه‌پیکری چ مژاتی و ئالوزی تیدا نه‌هاتینه دیتن، سه‌ره‌رای هینیا نا گوتنه‌کا مه‌زنا تیدا، ده‌می ئازادی گوتی ((پین خو لدویف به‌رکا

نازاد: من پیچهک شول هه‌بو لباره‌گای

سه‌ربه‌ست: چ شول بو بابو ...؟

نازاد: شوولی روژانه یه ... ((دهستین خو فه‌کرن وپشتا خو دا کهراویتی و گوت)) ئەز گه‌له‌کی وه‌ستیم.

سه‌ربه‌ست: ئه‌ری ... نی ته قانه‌بر یین ئیناینه‌ده‌ر، هه‌ما چ نه‌مایه‌دی قه‌سرا له‌سمانا ئافاکه‌ن، ئه‌ری ئه‌و به‌حرا په‌قی وه‌نه‌دوری ...؟
نازاد: بی بزمار ((وبه‌را بده‌ستی چه‌بی نه‌هافی))
!!...

سه‌ربه‌ست: ئه‌ری ما هه‌ین هه‌مانکا دره‌وانه ...؟
به‌لی بابو هه‌ین بی د حلیبووین، مروفا بیژیت نه‌بیژیت هه‌ین دی وی کهن یا به‌رژه‌وه‌ندیا وه‌تیدا بیت. هه‌لو هه‌لو هه‌ره، به‌کو تانکه‌ره‌ک یا بلدوزه‌ره‌ک به‌هرا بگه‌هیت.

نازاد: کورو دی به‌سه و پیچه‌ک لبه‌ر ئەزمانی خو‌فه‌راوه‌سته، سه‌پیدی هه‌تا ئی‌فاری دی ره‌خنی لفی پارتی و پارتا هه‌گری، ئەم بی لگه‌ل ملله‌تی خو دچین نه‌به‌ری رادکه‌ین و نه‌لدویف دچین، شیان تشته‌کن و فیان تشته‌کن))⁽⁵²⁾.

د دیالوگا ناه‌بیدا کو ب ده‌ستپیکا گری بی ده‌یته‌نیاسین، سه‌ربه‌ست کو بی ناقداره‌د بنه‌مالیدا ب که‌سه‌کی ره‌خه‌گر و توره، برای خو بی بچویکتز دئارینیت و ب شیوه‌کی نه‌راسته‌وخو و ره‌خه‌یی دی‌بیژیتی کو هه‌رده‌م هه‌ین د مژوو‌یلن و خو دیاردکه‌ن خزمه‌تی دکه‌ن و بیی کو خزمه‌تا هه‌وه بو هاوه‌لاتیان دیارینیت،

واته مژویلبوون و بکاربوونا هه‌وه ب تنی بو به‌رژه‌وه‌ندیین هه‌وه یین تایه‌تن زی‌ده‌تر نینه! ئەڤ کاردانه‌قه‌یه ژ ئەگه‌ری وان بو‌یه‌رین روژانه یین کو سه‌ربه‌ست روژانه دینیت و تی‌بینیدکه‌ت، ئانکو ژ ئەگه‌ری ره‌وشه‌نبیربوون و ئاستی بلندی هوشیارایا سه‌ربه‌ستی فان ئاخفتنا ب شیوه‌یه‌کی توند ئاراسته‌ی برای خو بی بچویکتز دکه‌ت، به‌لی د سه‌ره‌تا گری‌دا لایه‌نه‌کی دی‌پژزی دیاردبیت، ئەوژی چا‌فین‌ه‌رابوونا سه‌ربه‌سته‌یه به‌رامبه‌ر برای وی کو خودان کار و پله‌یه د ناڤ جفاکی‌دا.

۲-۴-۲- نازارین ژ نشکافی:

د شانۆگه‌ریا هه‌فرکی‌دا ئەڤ ره‌گه‌زی گری بی ب شیوه‌کی ئاشکرا دیاردبیت، ل وی ده‌می ئەڤ ره‌گه‌زه ئاشکرا دیت ده‌می برای سه‌ربه‌ستی بی بچویک نازاد به‌حسی سه‌ربوور و نه‌خوشیین هه‌نده‌ک می‌رخاس و عه‌گیدین کوردل سه‌ر ده‌ستین دوژمنی دکه‌ت. واته ب شیوه‌کی نشکافی نازارین وی که‌سی خه‌مخور و نیشتیمان په‌روه‌ر بو سه‌ربه‌ستی دیاردین، بو نمونه:

((ئیناره لسه‌ر وان د فه‌مریت ولکوژیه‌کی شانۆیی گلوپه‌کا ((سور - سپی)) هیدی هیدی گه‌ش دبیت، گه‌نجه‌ک بی رو‌یس و گری‌دا‌ی ژ پی‌ر‌فه و چا‌فه‌ک لی ره‌ش و شینه))

زرته‌کی دوژمنی جه‌لاد ((هاته ژور ئەنی گری، سه‌ری وی گرت و بلند کر و گوت)) تو نه‌مری، ئەگه‌ر تو نه‌ئاخفی دی بغان ده‌ستا مری

ئاشکهراکرنا وان کهسانین دلسۆزین وه‌لاتی، به‌لی سهره‌رای وی ئه‌شکه‌نجه‌دانی و تۆنداتی وی پهره‌نسیپین خو ده‌ست ژئی نه‌به‌ردایه و یی رژدبوو ل سهر هه‌لوپستین خو یین نیشتیمان په‌روه‌رانه، هه‌تا وی راده‌ی گه‌فین مرنی کارتیکرن لی نه‌کرینه و ل دوماهی و سهره‌وان هه‌لوپستان هاتیه‌ کوشتن.

۲-۴-۳- سزادان:

د شانۆگه‌ریا نافه‌ریدا ئه‌ڤ ره‌گه‌زی گریی ده‌یته‌ تیبینکرن، واته‌ د شیاندایه‌ ل دوماهی گری به‌یته‌ چاره‌سهرکرن، ئه‌وژی ده‌می که‌سایه‌تیا نازادی ب پرسیار گه‌نگه‌شی ل گه‌ل سهره‌بسته‌ی ئه‌نجامده‌ت، ب فی شیوی ل خواری:

((نازاد: تو تا چ راده‌ شیای سهرکیشی یا ملله‌تی

خو یی بن ده‌ست بکه‌ی ...؟

سهره‌بسته‌ت: من ژئی ریکا خو یا نیشا گه‌له‌کا دای

((سوحه‌ت گهرم بیت))

نازاد: تو دشیی ببیه‌ ریپه‌ری مالا خو ...؟

سهره‌بسته‌ت: که‌س خو بکه‌سی ناده‌ت

نازاد: تو دشیی (۱۰۰۰) مروفا کوم بکه‌ی

وبه‌یه‌ زبارا ئافاکرنا مالین شه‌هیدا

سهره‌بسته‌ت: نه

نازاد: تو دشیی ده‌ه ئاغا وره‌ سپی یا قایل که‌ی

هزرین ته‌ به‌لافه‌ که‌ن ...؟

سهره‌بسته‌ت: ئه‌و شولی من نینه ... من دقیت ئه‌و

نه‌مینن فیجا چه‌وا دی قایل که‌م.

((کوله‌ک له‌پشتی دا و گوت)) کینه‌ هه‌قالین ته‌ ؟...

ب/ شوره‌شی ژن، میرن، زاروکن، لاندکن، چیا و ریبان، گورستان، دارستان، شه‌هیدن، شوره‌شفان.

جه‌لاد ((سه‌ری وی بلند کره‌فه و گوت)) دی خوینا ته‌ فرکه‌م، دی ته‌ بددانا خوم، دی نه‌ینوکین ته‌ هه‌لکیشم، دی سه‌ری ته‌ بقی پیلافی هه‌رشینم ئه‌گه‌ر تو نه‌بیژی هه‌قالین ته‌ کینه، بیژه، ئه‌فه‌ دیماهیک ده‌لیقه‌یه‌ بو ژیا نا ته‌.

ب/ شوره‌ش: هه‌ر بیژه، دورین ته‌ په‌مینه‌ و پشتا من که‌فره‌...

جه‌لاد: بیژه ... بیژه ... ((لیدان به‌رده‌وام بو))

ب/ شوره‌ش: ئه‌ون، ئه‌ون، ئه‌و هه‌می نه، هه‌می ئه‌ون ((هیدی هیدی ده‌نگی وی بلند دبیت)) ئه‌ون هه‌ی خو فروش، دیقه‌لانکی بی هه‌ست و هوش....

جه‌لاد: ((قه‌ما خو ئینا ده‌ری دوسی که‌ک له‌پشتی دان و گوت)) دی بوخۆ، ته‌ مرن پیروزیته))^(۵۳).

د دیالۆگا نافه‌ریدا نازاد سهره‌هاتیا شوره‌شگیکری بو برایی خو سهره‌بسته‌ی فه‌دگیت، واته‌ د نمونا نافه‌ریدا نازارین فی شوره‌شگیکری و نه‌خوشیپین وی د زیندانیدا دیاردین، هه‌تا وی راده‌ی دۆژمنی ریکین جودا یین ئه‌شکه‌نجه‌دانی بکاره‌ینینه، سه‌خه‌راتی

(نازاد)ی دهیتهدان، بهلی سزادان نه ب وی تیگه‌هی ئیشاندنا له‌شی و ئیشکه‌نجه‌دانیه، به‌لکو سزادانا که‌سایه‌تیا سه‌ربه‌ستی ب ئالوگورکرنا چه‌ند پرسیاران بوویه و هه‌تا رادی توره‌بوون و ده‌ست به‌ردانی ژ وان هزر و بیرین توند و نه که‌تواری کو گری یا فی شانوگه‌ری ب دلخوشی و هه‌مبیز و هینانا په‌ندا ب دویماهی دهیت. واته ئه‌گه‌ری سه‌ره‌کی یی فی خالی ئه‌و بوویه کو که‌سایه‌تیا سه‌ربه‌ستی ژ ئه‌گه‌ری خو دیتن ب ئاست به‌رزی و روشه‌نبیری د گه‌له‌ک دوخاندنا ده‌ستبه‌ردان ژ هزر و بیرین خو نه‌دکرن، هه‌تا کو بشیت جفاکی ئاقابکه‌ت، به‌لکو هه‌رده‌م یی نه‌رازیبوو ژ دوخی وی سه‌رده‌می و گه‌له‌گ یی توره بوو، هه‌رده‌می گه‌نگه‌شه ل سه‌ر بابه‌تین نه‌ته‌وه‌ی و روشه‌نبیری و کی‌شه‌یین مروفايه‌تی هاتبان ئه‌نجامدان، له‌ورا ل داویا شانوگه‌ریی که‌سایه‌تیا نازادی کار ل سه‌ر هه‌ستین برایی خو یی مه‌زن ب شیوه‌یه‌کی نه‌راسته‌و خو کره‌ی و ب ریکا کومه‌کا پرسیاران شیايه برایی خو یی مه‌زن سزابه‌ت و د هه‌مان ده‌مدا قایلکه‌ت کو تا‌که هزری و توندروه‌ی بو پرسین روژانه نایته چاره‌سه‌ری، به‌لکو هاریکاری و ئیکده‌ستی شیانین گوهورپنا هه‌ر تشته‌کی هه‌نه.

۲-۵- بکارهینانا موزیک و سترانان:

وه‌ک به‌ری نه‌ها مه‌ ئاماژه‌پیدا‌ی کو ستران، یان موزیک دبیته ئیک ژ ره‌گه‌زین هه‌ره سه‌ره‌کی یین میلو‌درامایی و د شانوگه‌ریا نا‌فهریدا ئه‌و چه‌نده

نازاد: تو دشیی ئه‌فسه‌را چیکه‌ی، فه‌رمانبه‌را دامه‌زینی، به‌ره‌فانیی ژ ئاخ و سنورا بکه‌ی، گوندین ویران ئافه‌دانکه‌ی، پرا چیکه‌ی ریکا بیه‌ی، قوتابجا ئافاکه‌ی.

سه‌ربه‌ست: ده‌رفه‌تی ناده‌نه من.

نازاد: دی چ که‌ی بو کیشا خویا نه‌ته‌وايه‌تی.

سه‌ربه‌ست: کیشا گرنگ یا مروفايه‌تی یه.

.....

نازاد: تو چه‌ند جارا که‌تی و رابوی ...؟

سه‌ربه‌ست: هندی تو چه‌ز که‌ی

نازاد: ئه‌نجام چ بوون ...؟

سه‌ربه‌ست: ئه‌فا تو دینی

نازاد: کی پی چیبی تره ...؟

سه‌ربه‌ست: تو

نازاد: کی جهی ره‌زامه‌ندی جه‌ماوه‌ری یه

سه‌ربه‌ست: به‌سه ... تو ... تو ... تو ...

((ده‌ست هافیته سه‌ری خو وشدان)) به‌سه ...

به‌سه

نازاد: ((بدلوفانی)) دی فیجا وه‌ره به‌رسینگی

برایی خو یی بچیک و دا هه‌فرا خه‌باتی بکه‌ین بو

فی قوناغی، بو قوناغی دی لپاشه‌روژی خودی

که‌ریه، بلا ئه‌م بینه ئیک ده‌ست، ئیک دل ئیک

هیز، بو رزگارکرنا وه‌لاتی بیت، نه‌بو تیکدانی و

که‌رب و کینی بیت.

((خو تیکودر کر و په‌رده هاته‌گرتن)) (۵۴).

د دیالوگا نا‌فهریدا سزادانا ئیک ژ که‌سانین

سه‌ره‌کی یین شانوگه‌ریی (سه‌ربه‌ستی) ی ژ لایی

هاتیه ئه‌نجامدان و دهیته تیښنیکرن، بو نمونه: رةفند دبیژیت:

نمونه:

((تازاد: تو تا چ راده شیای سهرکیښی یا

ملله‌تی خو بی بن ده‌ست بکه‌ی ...؟

سهربه‌ست: من زی ریکا خو یا نیشا گه‌له‌کا

دای

((سوحبت گهرم بیت))

تازاد: تو دشیی ببیه ریبه‌ری مالا خو ...؟

سهربه‌ست: که‌س خو بکه‌سی ناده‌ت

تازاد: تو دشیی (۱۰۰۰) مروفا کوم بکه‌ی

وبیه‌یه زبارا ئافا کرنا مالین شه‌هیدا

سهربه‌ست: نه

تازاد: تو دشیی دهه ئاغا ورپه سپی یا قایل که‌ی

هزرین ته به‌لا فه‌که‌ن ...؟

سهربه‌ست: نه‌و شولی من نینه ... من دقیت نه‌و

نه‌مینن فیجا چه‌وا دی قایل که‌م.

تازاد: تو دشیی ئه‌فسه‌را چیکه‌ی، فه‌رمانبه‌را

دامه‌زینی، به‌ره‌فانیی ژ ناخ و سنورا بکه‌ی،

گوندین ویران ئافه‌دانکه‌ی، پرا چیکه‌ی ریکا

بیه‌ی، قوتابخا ئافا که‌ی.

سهربه‌ست: ده‌رفه‌تی ناده‌نه من.

تازاد: دی چ که‌ی بو کیښا خویا نه‌ته‌واپه‌تی.

سهربه‌ست: کیښا گرنګ یا مروفایه‌تی یه.

.....

تازاد: تو چه‌ند جارا که‌تی و رابوی ...؟

سهربه‌ست: هندی تو چه‌ز که‌ی

((تاشقم من نینه چ مه‌فه‌ر

هه‌ر دی گهرم جارا پر قوناغ و سه‌فه‌ر

وه‌عه‌د بیت دگل عاشقا بچه‌مه‌ده‌ر))^(۵۵).

هه‌ردیسان ل جهه‌کی دی هه‌مان که‌سایه‌تی

دبیژیت:

((ناسو ئه‌ی هه‌ور ئاگر به‌ربی من

ناری جه‌رګ و دل تزی برینه

ئه‌ی هه‌واره، ئه‌ی هه‌واره

بو بو نارین بو ... له‌له‌له‌))^(۵۶).

د فان هه‌ردوو پارچه بچیکین سترانیدا،

نقیسه‌ر هه‌ولده‌ت زیده‌تر خوینګه‌رماتی و رادی

حه‌ژیکرنا که‌سایه‌تیا (ره‌فند)ی بو هه‌قالا وی

(نارین)ی دیار بکه‌ت، بینه‌ری زیده‌تر ب وی

که‌سایه‌تی گریده‌ت کو که‌سایه‌تیا نافرې ئیکه‌ ژ

ته‌وه‌رین شانو گه‌ریینه و زیده‌تر فی که‌سایه‌تی

بابه‌تی نه‌فینداری ل دور دزفریت، به‌لی ژ نه‌گه‌ری

دوخی تابوری بی سه‌ختی فی که‌سایه‌تی و

دویربوونا وان ژ ئیکودوو ب چه‌ند په‌یقه‌کان

ده‌ربرینی ژ ناخی خو و نه‌و دوخی هه‌ستدار بی

کو نه‌و تیدا دبوریت دکه‌ت. واته نه‌و موزیک و

کورته سترانین مه‌ ئاماژه‌پیکری، بو کارتیکرنی

زیده‌تر ل سه‌ر ناخی بینه‌ری بکه‌ین هاتینه

بکارهینان.

۳- ئه‌رکی میلو‌درامایی:

نازاد: ئەنجام چ بوون ...؟

سهربه‌ست: ئەفا تو دینی

نازاد: کی پی چیبی تره ...؟

سهربه‌ست: تو

نازاد: کی جهی ره‌زامه‌ندی جه‌ماوه‌ری یه

سهربه‌ست: به‌سه ... تو ... تو ... تو ...

((ده‌ست هافیته سهری خو وشدان)) به‌سه ...

به‌سه

نازاد: ((بدلوفانی)) دی فیجا وهره به‌رسینگی

برایی خو پی بچیک و دا هه‌فرا خه‌باتی بکه‌ین بو

فی قوناغی، بو قوناغی دی لپاشه‌روژی خودی

که‌ریمه، بلا ئەم بیینه ئیک ده‌ست، ئیک دل ئیک

هیز، بو رزگار کرنا وه‌لاتی بیت، نه‌بو تی‌کدانی و

که‌رب و کینی بیت.

((خو تی‌کودر کر و په‌رده هاته‌گرتن))^(۵۷).

ئه‌گه‌ر ته‌ماشه‌ی فی نموونا ل سهری بکه‌ین، ب

دورستی د فی دیالوگیدا میلودراما شیایه‌ئه‌رکی

خو بجه‌ینیت، واته‌ب دریزیا فی شانوگه‌ریی کو

ئه‌و هه‌فرکی و شه‌رده‌فیا به‌رده‌واما د ناچه‌را

هه‌ردوو براین (سهربه‌ست و نازاد)یدا کو

ده‌ستپیکا فی دیالوگی ب گیانه‌کی گه‌رم و ب

جوش ده‌ستپیکه‌یه، پشتی کومه‌کا نه‌خوشی و

دلته‌نگیا د شانوگه‌ریا ناچه‌ریدا ب ئارامانه و

هه‌سته‌کی بلند هه‌ردوو برا ئیکودوو

هه‌مبیزدکه‌ن، میلودراما شیایه‌ئارمانج و ئه‌رکی

خو بجه‌ینیت کو کاریگه‌ریه‌کا ئه‌رینی ل سهر

که‌سایه‌تی و دیتن و هزر و بیرین سهربه‌ستی ژ

لایی نازادیه هاتینه‌کرن و ژلایه‌کی دویقه

هه‌وله‌که بو چاککرنا جفاکی ژ وان هزر و

دیتین نه‌رینی و توندرو و تاکانه ئه‌وین دبنه

تی‌کدانا ناخی تاکه‌که‌سی جفاکی و نه‌رینیوونا

دیتنا وان بو دۆره‌یلی تیدا دژین.

ئه‌نجام

پشتی ئەڤ ڤه‌کۆلینه مه‌ ئەنجام‌دای ئەم

گه‌هشتینه ڤان ئەنجامین ل خواری دیار کری:

۱. بابته‌ی شانوگه‌ریی بابته‌کی سهرده‌مانه‌یه کو

به‌حسی کیشین جفاکی و تاکه‌که‌سی د جفاکیدا

دکه‌ت کو بارودوخ ب ته‌مامی هاتبو و

گوهارتن و کوردستان ب شیوه‌کی گشتی د

ره‌وشه‌کا نویدا بوو. واته‌نقیسه‌ری ب شیوی

راسته‌وخو و نه‌راسته‌وخو ل سهر زاری

که‌سایه‌تیین شانوگه‌ریی ره‌خنی ل هنده‌ک نه‌ریتین

جفاکی و کیشین وی سهرده‌می دگریت.

۲. که‌سایه‌تیین شانوگه‌ریی د ساده‌بوون،

نقیسه‌ری گه‌له‌ک گرنگی ب هوربیین

که‌سایه‌تیین خو نه‌دایه کو مروڤ هه‌ست ب

کویراتیین ده‌روونی یین هه‌ر که‌سایه‌تیه‌کی

بکه‌ت، به‌لکو ب شیوه‌یه‌کی وه‌سا ساده

دروستکینه کو گه‌له‌ک جارن تایه‌تمه‌ندیین

پیکه‌نوکی و ترانه‌پیکه‌ر و جارن توره‌یی پیقه

دیاردبوون، دویر ژ وان هه‌لچوونین ب هیز و

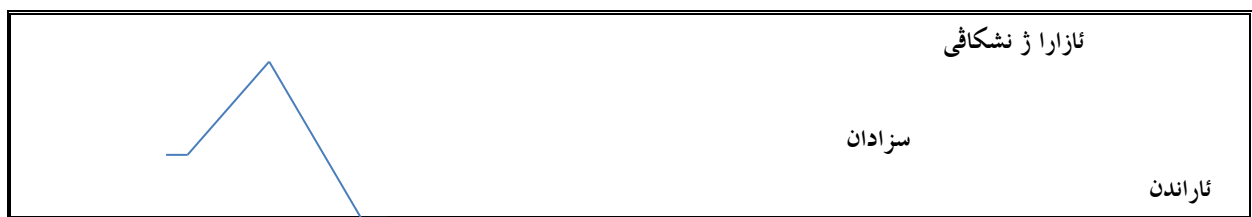
کاریگه‌ر.

۳. رویدانین شانوگه‌ریا ناچه‌ری ساده‌بوون زیده‌تر

پیقه دیاره، هیچ تشته‌کی مژاوی تیدا نه‌هاتیه

کەشنار و بەحسی بویەرین روژانه و سەرھاتیین
 کەسوکی بوون، ئارمانج ژێ گۆھورین و
 باشترلیکنا جفاکی بوو.
 ٤- گری ب شیوەکی باشچیکری دەیتە
 تییینیکرن=

تییینیکرن، ل دوماھیا رویدانی ھەرۆھکی د گێریدا
 ژێ ھاتیە تییینیکرن، ب شیوەکی نشکافی و نە
 چافەرێکری ب دویمای دەیت و ل ھندەك جھان
 رویدان ب شیوەکی سادە ب دویمای دەین.
 ژلایەکی زیدەتر رویدانی فی شانۆگەری زیدەتر
 بابەتین رەوشتی و فەگێرانا چیرۆك و سەرھاتیین

بەراویز
 (1) Abrams M. H - Galt Harpham Geoffre, A
 glossary of literary terms, eight edition, The
 Thomas corporation, Boston, 2005.P162.
 (2) ميشال ليور، الدراما، ت: احمد بهجت فنصة، ط١،
 منشورات عويدات، بيروت، ١٩٦٥، ص(٤٧، ٤٨).
 (3) Abrams M. H.- Galt Harpham Geoffrey, A
 glossary of literary terms, eight edition, P162.
 (4) جون رسل تيلر، الموسوعة المسرحية، ت: سمير
 عبدالرحيم الجليبي، ج٣، دار المأمون للترجمة والنشر،
 بغداد، ١٩٩١، ص٣٧١.
 (5) ميشال ليور، الدراما، ص(٤٧-٤٨).
 (6) ھەمان زیدەر، ل.٥.
 (*) فارس (la farce): ئەف پەيقە د بنەرەتدا ژ پەيقا
 (farsa) يا لاتینی ھاتیە ب واتا داگرتن، دگوتە وان
 ھەمی نمایشکرین زمانی لاتینی کو تیکەلی زمانی
 فرەنسی بوون، ل دویقدا دگوتە وان نمایشکرین پین
 کەنوڪ. کو بابەتین فی جوړی ژ ژيانا روژانه بوون.
 کەنپەکا زیدە تیدابووپە و ب شیوازەکی کاریکاتوری
 پيشاندا و ئارمانج ژێ زیدەروی د کەنییدا بووپە.

واتە نقيسەری ب شارەزایانە گری وینە کریە،
 ھەرۆھ گریا میلودرامایی ژ ناستەکی نزم
 دەستپیکریە، ھەتا کو بەرەف ئالوزبوونیتفە چووی و
 ب دویمایە کا خوش زنجیرا گری ب دوماھی
 دەیت.
 ٥. د شانۆگەریا نافیریدا ستران و موزیک ھاتیە
 بکارھینان بو فەلقاندنا و کارتیکرن ل ھەستین
 بینەری و قایلکرنای ب ھندەك پرس و بابەتان.
 ٦. ل داویا شانۆگەری میلۆدرا ما شیاپە ئەرکی
 خو بجهینیت، کاریگەریە کا ئەرینی ل سەر دیتن و
 ھزر و بیرین ئیک ژ کەسایەتیین شانۆگەری
 کریە. ژلایەکی دیترفە ھەولە کە بو چاککرنا
 جفاکی ژ وان ھزر و دیتن نەرینی و تۆندرەو و
 تاکانە ئەوین ھزرا تاکە کەسی جفاکی تیکدەدن.

خه باتكړيه، رهقين و نه قينداري و هه ژاري ديتيه، ل چاريكا ئيكني ژ چهرخي نوزدي ب هزاران شانوكه ريپن وي ل پاريس هاتينه نواندن. وي (94) شانوكه ري نقيسينه، وي بخو هنده ك شانوكه ريپن خو دهرهينايينه. ب سهروهري ميلودرامايي دهيتته نياسين، شانوكه ريپن وي هاتينه وهرگيران بو چه ندين زمانين بياني، د ناقبه را سالي (1815-1835) دا ديته ريغه بهري شانويا (لاگيتي)، نهو سه بارهت ميلودرامايي خو ديپيژيت: ((نه ز ژبو وان كه سپن خواندن نه زانن د نقيسم)) واته ميلودرامايي وي گه لك بالكي شبوون. هه مي ته خين فوره نسا حه ز ل وي و كه سايه تيا وي دكر. ل سالا (1844) هه ر ل باژيري نانسى مريه.

(19) ميشال ليور، الدراما، ص 48.

(20) بنيره:

- جون رسل تيلر، الموسوعة المسرحية، ج 2 ص 371.

- جون لينارد و ماري لو كهارست، المرجع إلى فن الدراما،

ص 139.

(21) Louis James, Taking Melodrama Seriously: Theatre, and Nineteenth-Century Studies, Oxford University Press, UK, 2009, p152.

(22) هه مان ژيدهر، هه مان لاپهر.

(23) بنيره:

Abrams M. H - Galt Harpham Geoffre, A glossary of literary terms, ninth edition, P162.

جون رسل تيلر، الموسوعة المسرحية، ج 2 ص 371.

جون لينارد و ماري لو كهارست، المرجع إلى فن الدراما، ص 139.

(24) د. رشاد رشدي، نظريه الدراما من أرسطو إلى

الآن، ط 1، دار العوده، بيروت، 1975، ص 102.

(25) د. غازي يموت، الفن الأدبي أجناسه و أنواعه،

ط 1، دار الحدايه، بيروت، 1990، ص 151.

(26) ميشال ليور، الدراما، ص 54.

نه كته ريپن وان د گه روك بوون كو ب عه ره بانا ژ جهه كي بو جهه كي دي دچوون و ب شيوازه كي پي كه نو ك به حس ل حنيريپن كه سايه تيپن نايي دكر.

(7) د. نبيل راغب، دليل الناقد الأدبي، مكتبة غريب، القاهرة، 1905، ص 209.

(8) محمد عبد الهادي مديب عبد الله، الطريق إلى

المسرح، ط 1، دار الكندي للنشر و التوزيع، -----،

2009، ص 20.

(9) Melodrama.

1 July, <<http://ar.wikipedia.org/wiki/ميلودراما>> 2011.

(10) Arp R. Thoma - Johnson Greg, Perrine's literature structure, sound and sense, Ninth edition, Thomson Wadsworth, Boston, 2006, P1666.

(11) باقي نازي، فوره ره نكا تيرمين ويژه يي،

ريغه به ريا چاپ و به لافكرني، دهوك، 2012، ل 179.

(12) Ben singer, Melodrama and modernity, Columbia university press, Newyork, 2001, p37.

(13) Definition of Melodrama,

<<https://literarydevices.net/melodrama/>>.

(14) حه مه كهريم هه ورامى، درامى كوردي له ناو

درامى جيهاندا، چ 1، ده زگاي چاپ و بلاو كور دنه وهى

ناراس، هه ولير، 2001، ل 70.

(15) Miceal A. Booth, An overview of melodrama, Austrilia publishing, Austrilia, p115.

(16) ميشال ليور، الدراما، ص 48.

(17) جون رسل تيلر، الموسوعة المسرحية، ت: سمير

عبدالرحيم الجلبى، ج 3، ص 371.

(18) جون لينارد و ماري لو كهارست، المرجع إلى فن

الدراما، ت: محمد رفعت يونس، ج 1، المجلس الاعلى

للقافه، القاهرة، 2006، ص 139.

(***) ريني چارلس گيلبه رت دوو پيكسي ريكور:

نه ف نقيسه ره ل سالا (1773) ل باژيري نانسى ل

فوره نسا ژ بنه ماله كا نورستوكراتي يا لوريني هاتيه

سه ردوني ايي، ژ كوليژا ياسايي ل زانكوي نانسى

هاتيه دويرئي خستن، ژ نيشكه كي فه هافيوويه،

content/drama/kascastage4and5resources/melodrama-background-and-structure>.

(۳۷) ميشال ليور، الدراما، ص ۵۱-۵۲.

Abrams M. H - Galt Harpham Geoffre, A (۳۸) glossary of literary terms, ninth edition, P189.

أ. مجد القصص، ميلودراما:

<www.target-marketing.info/ward_detailsr.php?newsid=135&catno=4>.8Feb, 2014.

(39) Balzac, Henry James, The Melodramatic Imagination, Melodrama, and the Mode of Excess, Peter Brooks, Yale University Press, New Haven and London, 1976, p1.

(۴۰) ژارو دهوكي، سڼ شانوگري (ريك - كاوه و

شورهش - هه تركي)، ژوه شانين نيكيه يا نقيسه رين

كورد - دهوك، دهوك، ۲۰۱۰، ل ۸۳-۸۴.

(۴۱) هه مان ژيده، ل ۸۱.

(۴۲) هه مان ژيده، ل ۸۲-۸۳.

(۴۳) هه مان ژيده، ل ۹۶-۹۷.

(۴۴) هه مان ژيده، ل ۱۰۴.

(۴۵) هه مان ژيده، ل ۱۰۶.

(۴۶) هه مان ژيده، ل ۸۱.

(۴۷) هه مان ژيده، ل ۸۱-۸۲.

(۴۸) هه مان ژيده، ل ۹۳.

(۴۹) هه مان ژيده، ل ۹۰-۹۱.

(۵۰) هه مان ژيده، ل ۸۷-۸۸.

(۵۱) هه مان ژيده، ل ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳.

(۵۲) هه مان ژيده، ل ۱۱۲، ۱۳۳، ۱۱۴.

(۵۳) هه مان ژيده، ل ۸۳-۸۴.

(۵۴) هه مان ژيده، ل ۸۵-۸۶.

(۵۵) هه مان ژيده، ل ۹۰.

(۵۶) هه مان ژيده، ل ۸۳-۸۴.

ليستا ژيده را:

أ. په رتووك ب زمانن كوردي:

(27) Dr. Eric W. Trumbull, 19th Century Melodrama,

<http://novaonline.nvcc.edu/eli/spd130et/melodrama.htm>.

(۲۸) بنيره:

-Miceal A. Booth, An overview of melodrama, p117.

-محمد عبد الهادي مذيبي عبد الله، الطريق الى المسرح، ص ۲۰.

(29) Miceal A. Booth, An overview of melodrama, p117.

-محمد عبد الهادي مذيبي عبد الله، الطريق الى المسرح، ص ۵۵.

(30) Altenbernd Lynn - Lewis L. Leslie, A handbook for the study of drama, The Macmillan company, New York, 1966. P69.

(۳۱) هه مان ژيده، ل ۶۹.

(۳۲) د. فائق مصطفى و د. عبد الرضا علي، في النقد

الادبي الحديث، ط ۱، دار الكتب للطباعة و النشر،

موصل، ۱۹۸۹، ص ۱۵۰.

(33) Miceal A. Booth, An overview of melodrama, p118.

(۳۴) بنيره:

-جون لينارد و ماري لوكهارست، المرجع إلى فن

الدراما، ص ۱۴۱.

-د. رشاد رشدي، نظرية الدراما من ارسطو الى الان،

ص (۱۰۲، ۱۰۴).

-د. غازي يموت، الفن الأدبي أجناسه و أنواعه، ص ۱۵۱.

(۳۵) بنيره:

-د. عزالدين اسماعيل، الادب وفنونه (دراسة ونقد)،

دار الفكر العربي، القاهرة، ۲۰۰۴، ص ۱۴۰.

-Dr. Eric W. Trumbull, 19th Century

Melodrama,

<http://novaonline.nvcc.edu/eli/spd130et/melodrama.htm>.

(36) Overview of melodrama:

<https://education.nsw.gov.au/teaching-and-learning/curriculum/key-learning-areas/creative-arts/nested-

میشال لیور، الدراما، ت: احمد بهجت فنصة، ط، 1،
منشورات عویدات، بیروت، 1965.

ج- پەرتووک ب زمانئ ئنگلیزی:

Abrams M. H - Galt Harpham Geoffre, A glossary of literary terms, eight edition, The Thomas corporation, Boston, 2005.

Altenbernd Lynn – Lewis L. Leslie, A handbook for the study of drama, The Macmillan company, New York, 1966.

Arp R. Thoma - Johnson Greg, Perrine's literature structure, sound and sense, Ninth edition, Thomson Wadsworth, Boston, 2006.

Balzac, Henry James, The Melodramatic Imagination, Melodrama, and the Mode of Excess, Peter Brooks, Yale University Press, New Haven and London, 1976.

Ben singer, Melodrama and modernity, Columbia university press, Newyork, 2001.

Louis James, Taking Melodrama Seriously: Theatre, and Nineteenth-Century Studies, Oxford University Press, UK, 2009.

د. ژیدەر ژ ئەنترنییتی:

Melodrama.

<<http://ar.wikipedia.org/wiki/میلودراما>>
1july, 2011.

Definition of Melodrama,

<<https://literarydevices.net/melodrama/>>.

Dr. Eric W. Trumbull, 19th Century Melodrama,
<<http://novaonline.nvcc.edu/eli/spd130et/melodrama.htm>>.

Overview of melodrama:

<<https://education.nsw.gov.au/teaching-and-learning/curriculum/key-learning-areas/creative-arts/nested-content/drama/kascastage4and5resources/melodrama-background-and-structure>>.

<www.target-marketing.info/ward_detailsr.php?newsid=135&catno=4>.8Feb,20

باقئ نازی، فەرەهره‌نگا تیرمین ویژەبی،
رێقه‌به‌ریا چاپ و به‌لاکرنئ، دهوك، 2012.

حه‌مه‌ که‌ریم هه‌ورامی، درامای کوردی له‌ ناو
درامای جیهاندا، چ، 1، ده‌زگای چاپ و
بلاوکردنه‌وه‌ی ئاراس، هه‌ولێر، 2001.

ژارۆ دهوکئ، سئ شانۆگه‌ری (رێک - کاوه و
شوره‌ش - هه‌فرکی)، ژ وه‌شانین ئیکه‌یا
نقیسه‌رین کورد - دهوک، دهوك، 2010.

ب. پەرتووک ب زمانئ عه‌ره‌بی:

جون رسل تیلر، الموسوعة المسرحية، ت: سمیر
عبدالرحیم الجلی، ج 3، دار المأمون للترجمة
والنشر، بغداد، 1991.

جون لینارد و ماری لوکهارست، المرجع إلى فن
الدراما، ت: محمد رفعت یونس، ط، 1، المجلس
الاعلی للثقافة، القاهرة، 2006.

د. رشاد رشدي، نظرية الدراما من أرسطو إلى الآن،
ط، 1، دار العودة، بیروت، 1975.

د. غازي يموت، الفن الأدبي أجناسه و أنواعه، ط، 1، دار
الحدائة، بیروت، 1990.

د. فائق مصطفى و د. عبد الرضا علي، في النقد
الأدبي الحديث، ط، 1، دار الكتب للطباعة و
النشر، موصل، 1989.

د. نبیل راغب، دلیل الناقد الأدبي، مكتبة غريب،
القاهرة، 1905.

محمد عبد الهادي مذيّب عبد الله، الطريق إلى
المسرح، ط، 1، دار الكندي للنشر و التوزيع، ----
، 2009.

الخلاصة

كان الهدف الرئيسي لظهور الميلودراما في الدول الأوروبية لسد حاجات المجتمع وتحليه بالاخلاق ولملئ الفراغ الفني والادبي. ولم تبرز المسارح التي تنتمي الى هذا النوع في المجتمع الكوردي بحيث يفى بالغرض، من اجل ذلك حاولنا ان نختار اقرب نص مسرحي وقمنا بالمقارنة مع المقومات الميلودرامية. والهدف من هذا اظهار المقومات الميودرامية في النص المسرحي الكوردي كما هي في موجودة في المسارح الأوروبية، ولكن هنا تظهر بعض الاسئلة، منها: ماهي اسباب قلة استخدام هذا النوع في المسرح الكوردي؟ وقد يعود السبب في ذلك الى عدم اطلاع الكتاب المسرحيين الكورد على هذا النوع وايضا عدم وجود القاعات الخاصة وفر المواد الضرورية لهذا الغرض. والسؤال الاخر هو، هل يحتاج المجتمع الكوردي الى هذا النوع من المسارح ام لا؟ ومما لا شك فيه ان وجود اي نوع من المسارح يلعب دورا مهما في توعية وتثقيف المجتمعات. لذلك وكما هو معروف فمن الضروري وجود هذا النوع من المسارح وخاصة لانه تغلب عليها عناصر الموسيقى والغناء، وفي مجتمعنا تنتشر هذه العناصر بين فئات الممثلين وتحتاج فقط الى التربية والتعليم. ودراستنا التي بعنوان (انعكاس بنية الميلودراما في النص المسرحي، مسرحية (هه‌ظركي) كنموذج). حاولنا في هذه الدراسة افتراض الى اي حد استطاع النص السرحي الكوردي ان يحوي القومات الميلودرامية؟ وكما اظهرت الدراسة بان هناك مقومات تظهر بشكل واضح في المسرحية المذكورة ومقومات اخرى لم تستخدم فيها.

الكلمات المفاتيح: الميلودراما، العقدة، الشخصية، الحدث، الصراع و ژارو دهوكی.

THE REFLECTION OF THE STRUCTURE OF MELODRAMA IN THE THEATRICAL TEXT, THE PLAY (HAVRKI) AS A MODEL

ARAM YOUSIF IBRAHIM & BANGEEN IBRAHIM HAMI

Dept. Of Kurdish, College Of Basic Education, University Of Duhok, Kurdistan Region-Iraq

ABSTRACT

The main aim of the emergence of melodrama in the European countries is to meet the needs of society and morality and to fill the artistic and literary vacuum. Theaters belonging to this genre did not emerge in the Kurdish society to meet the purpose, so we tried to choose the closest theatrical text and compared with the elements of melodrama. The aim of this research is to show the elements of the Melodrama in the Kurdish theater text as it exists in the European theaters, but here some questions arise, including: What are the reasons for the lack of use of this type in the Kurdish theater? This may be due to the lack of knowledge of the demobilized Kurdish writers on this type and also the lack of private halls and the necessary materials for this purpose. The other question is, does Kurdish society need this kind of theater or not? There is no doubt that the existence of any kind of theater plays an important role in educating communities. Therefore, as it is known, it is necessary to have this type of theater, especially because it is dominated by the elements of music and singing, and it is easily learned by the actors. Our study, entitled (The reflection of the structure of melodrama in the theatrical text, the play (Havrki) as a model). In this study, we tried to assume to what extent the Kurdish narrative text contained melodramatic stances. The study also showed that there are elements that appear clearly in the affirmed play and other components were not used in it.

KEY WORDS: melodrama, plot, character, event, conflict and Jaro Duhoki.